

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a financí

Studijní program: 6208 N Ekonomika a management
Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

Porovnání nástrojů platebního styku z hlediska výhodnosti pro firemního klienta

Vedoucí diplomové práce:
Ing. Liběna Kantnerová

Autor:
Jitka Welserová

2010

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma **Porovnání nástrojů platebního styku z hlediska výhodnosti pro firemního klienta** vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu použité literatury.

V Českých Budějovicích 13. dubna 2010

Jitka Welserová

Poděkování

Děkuji vedoucí diplomové práce Ing. Liběně Kantnerové.

OBSAH

1. Úvod	3
2. Charakteristika rizik v obchodě.....	5
2.1. Přehled rizik a jejich stručná charakteriska	6
2.1.1. Rizika vyplývající z ekonomických podmínek na trzích	6
2.1.2. Ostatní druhy rizik	6
3. Platební styk	10
3.1. Právní rámec platebního a zúčtovacího styku.....	10
3.2. Hotovostní platební styk	13
3.3. Bezhotovostní platební styk.....	14
3.3.1. Platební styk prostřednictvím clearingů.....	15
3.3.2. Platební styk prostřednictvím účtů u korespondenčních bank	19
3.3.3. SWIFT	19
3.3.4. Hladká platba	21
3.3.5. Náklady tuzemské hladké platby	22
3.3.6. Náklady zahraniční hladké platby	22
4. Dokumentární platby	23
4.1. Dokumentární akreditiv	23
4.1.1. Průběh dokumentárního akreditivu	24
4.1.2. Posouzení akreditivu	26
4.1.3. Druhy dokumentárních akreditivů	26
4.2. Dokumentární inkaso	28
4.2.1. Průběh dokumentárního inkasa	28
4.2.2. Posouzení inkasa	29
4.2.3. Druhy dokumentárních inkas	29
5. Šeky	32
5.1. Právní úprava šeků.....	32
5.2. Lhůty pro předložení šeku k proplacení	33
5.3. Krosování šeku	35
5.4. Žirování šeku	35
5.5. Druhy šeků.....	36
5.5.1. Bankovní šeky.....	36
5.5.2. Soukromé šeky.....	36
5.5.3. Cestovní šeky.....	36
5.6. Způsob inkasování šeku.....	37
6. Platební karty.....	38
6.1. Druhy platebních karet.....	38
6.2. Aktuální situace na trhu platebních karet	39
6.2.1. Virtuální platební karty	39
6.2.2. Cash back – výběr hotovosti během nákupu	40
6.2.3. Nové možnosti využívání platebních karet	41
7. Hodnocení prostředků platebního styku u vybraných bank	44

7.1.	Hotovostní platební styk	44
7.1.1.	Vklad peněžních prostředků v hotovosti ve prospěch účtu příjemce	45
7.1.2.	Výběr peněžních prostředků v hotovosti z účtu na pokladně	46
7.1.3.	Výběr peněžních prostředků prostřednictvím šeku	48
7.1.4.	Nákup a prodej cestovních šeků	52
7.1.5.	Výběr peněžních prostředků v hotovosti platební kartou	54
7.2.	Bezhotovostní platební styk	57
7.2.1.	Tuzemské platby	57
7.2.2.	Příkaz k úhradě pořízený prostřednictvím elektronického bankovníctví	58
7.2.3.	Trvalý příkaz k úhradě a příkaz k inkasu	62
7.2.4.	Zahraniční platby	64
7.2.5.	Došlé zahraniční platby	64
7.2.6.	Předložení šeku k inkasu	66
7.2.7.	Vyšlé zahraniční platby	70
8.	Závěr	79
9.	Summary	81
10.	Přehled použité literatury	82

Seznam tabulek

Seznam grafů a obrázků

Seznam příloh

1. Úvod

Tato diplomová práce obsahuje nástin problematiky platebního a zúčtovacího styku. V současnosti ve světě obchodu, a to jak tuzemském, tak mezinárodním obchodě probíhá placení za zboží či služby v největší míře prostřednictvím bezhotovostního platebního styku, který je zprostředkováván obchodními bankami. Banky ve velké míře přispívají k tomu, aby tržní vztahy mezi podniky fungovaly tím, že platební styk zprostředkovávají, poskytují poradenství v této oblasti a také vstupují do obchodních vztahů v případě dokumentárních a zajišťovacích obchodů.

Tato práce popisuje rizika, která se mohou vyskytnout v oblasti obchodních vztahů mezi podniky. K eliminaci těchto rizik lze využít řadu bankovních instrumentů, které pomáhají smluvní strany – dodavatele a odběratele, přimět k plnění smluvních povinností. Zaměřila jsem se na jednotlivé platební nástroje a dokumenty potřebné při využívání těchto platebních nástrojů používané při platbách jak v tuzemsku, tak do zahraničí z pohledu banky, ale především z pohledu klienta – podniku, který potřebuje platit za nakoupené zboží a služby svým dodavatelům a zároveň přijímá platby od svých odběratelů.

Cílem této diplomové práce je tedy popsat základní instrumenty platebního styku a to z hlediska výhodnosti pro firemního klienta, přičemž pojem „výhodnost“ lze hodnotit z různých pohledů, ale vždy je třeba brát v úvahu konkrétní platební podmínky daného klienta, na kterých se dohodl se svým obchodním partnerem. Problematiku jsem posuzovala z hlediska nejčastěji pokládaných dotazů firemních klientů, které se týkají časové náročnosti platby, náročnosti platby z hlediska rizikovosti a nutnosti zajištění a samozřejmě z hlediska nákladovosti pro klienta, protože výše bankovních poplatků za použití různých druhů platebních nástrojů se především v zahraničním platebním styku značně liší. Je to dáno tím, že určité druhy platebních nástrojů vyžadují i od banky vynaložení značných nákladů na provedení platby, případně velkou pracnost a tudíž tuto hodnotu přenáší banka poté na klienta v podobě bankovních poplatků.

Rychlost a přesnost s jakou banka provádí pro své klienty platební styk a samozřejmě odborné poradenství v této oblasti je jedním z nástrojů konkurenceschopnosti každé banky. Problematika pojmů a nástrojů platebního styku je v určitých oblastech, zvláště zahraničního platebního styku, natolik složitá, že zvláště pro malé firmy, které neprovádí zahraniční platby příliš často, může být nesrozumitelná. Stává se, že již dohodnuté platební podmínky mezi obchodními partnery pomůže bankovní poradce svým vhodným doporučením klientovi změnit tím, že mu nastíní vhodnější řešení, pokud je stávající způsob platby pro klienta časově nevýhodný či finančně příliš nákladný.

Informace a příklady pro tuto práci jsem čerpala jednak z odborné literatury, jednak z praxe. Konkrétní příklady v praktické části jsou aplikovány na podmínky Sazebníku poplatků za poskytování peněžních a obchodních služeb a Obchodní podmínky Volksbank CZ, a. s. (dále jen VB). Poplatky za využívání prostředků platebního styku jsou porovnávány mezi třemi bankami – VB, Oberbank AG Česká republika (dále jen Oberbank) a Raiffeisenbank a. s. (dále jen RB). Všechny uvedené banky jsou významnými bankovními institucemi v jihočeském regionu. Díky převážně rakouským vlastníkům těchto bank, je při vstupu na místní trh využívá řada rakouských firemních klientů, jelikož je pro ně rozhodující znalost jména banky. Také mnoho místních firem využívá služeb těchto bank.

V této práci se také zaměřuji na aktuální trendy a nové možnosti používání v oblastech, které v současnosti prochází velmi dynamickým vývojem, a to platební karty a přímé bankovníctví.

2. Charakteristika rizik v obchodě

Před tím, než se podnik rozhodne pro určitý platební nástroj, který si sjedná v platebních podmínkách se svým obchodním partnerem, měl by se zamyslet nad tím, která rizika mohou jeho obchod ohrozit. Většinu rizik lze zvolením vhodného platebního nástroje omezit nebo zcela zrušit.

Provádění obchodních operací s sebou přináší množství rizik, a to jak na straně prodávajícího, tak na straně kupujícího. Prodávající se musí starat o to, aby zboží, které prodává, bylo řádně a včas zapláceno. Kupující se musí starat o to, aby zboží, které kupuje, obdržel včas, v plném množství a kvalitě (Marvanová, Houda, 1994). Je logické, že obchodní partneři, kteří spolu již dlouho obchodují a vznikla mezi nimi vzájemná důvěra zvolí jednodušší platební nástroj – hladkou platbu. Naproti tomu pokud firma dodává zboží někomu poprvé na druhý konec světa, bude chtít mít jistotu, že dostane zapláceno a bude se snažit se „pojistit“ zvolením náročnějšího platebního nástroje – například dokumentárního akreditivu. V dnešní době rychlých změn a globalizace se může i partner, který se dosud jevil jako spolehlivý, dostat do platební neschopnosti nebo dokonce zkrachovat.

Rizika, která by měl podnik brát v úvahu, jelikož mu mohou způsobit ztrátu, mohou vznikat z následujících příčin:

- 1) v důsledku sjednaného kontraktu
  - 2) v důsledku politické a ekonomické situace dané země nebo jiných zemí
  - 3) v důsledku charakteru zboží a služeb, které jsou předmětem kontraktu
- (Marvanová, Houda, 1994)

2.1. Přehled rizik a jejich stručná charakteriska

Marvanová, Houda (1994) vymezují následující druhy rizik:

2.1.1. Rizika vyplývající z ekonomických podmínek na trzích

1) **riziko tržní** – může se projevovat jako:

- riziko odbytu – představuje možnost vzniku ztráty prodávajícího v důsledku neprodejnosti výrobku na trhu,
- riziko nákupu – představuje pro kupujícího možnost, že nezíská požadovaný výrobek na trhu,
- riziko změny cenových relací – představuje možnost změny cen v období mezi uzavřením kontraktu a jeho splněním

2) **riziko inflační** – je spojeno s inflačním vývojem, který působí na úvěrové vztahy tím, že prodávající utrpí ztrátu, jelikož při nezměněné nominální částce nezískává ekvivalent původně poskytnuté hodnoty a kupující dosahuje zisku, jelikož v reálné hodnotě splácí méně oproti původně poskytnuté hodnotě

3) **riziko kurzové** – je spojeno se změnami kurzu během obchodní operace v mezinárodním obchodě, kdy může dojít ke kurzové ztrátě nebo kurzovému zisku. Ke kurzové ztrátě může dojít pokud dovozce musí zaplatit více v důsledku zvýšení kurzu. Z pohledu vývozce dojde ke kurzové ztrátě pokud se od doby uzavření kontraktu do jeho placení kurz snížil. Ke kurzovém zisku dochází v opačných případech – u dovozce, pokud se kurz od doby uzavření kontraktu do jeho placení snížil, u vývozce pak v případě, že se kurz zvýšil.

2.1.2. Ostatní druhy rizik

1) **riziko obchodně politické** – souvisí s obchodně politickými opatřeními, která mohou mít za následek změnu podmínek pro hospodářské vztahy s určitou zemí, které znemožňují nebo ztěžují dosažení předpokládaných výsledků. Lze je rozdělit na:

- prostředky, které brání dovozu – embarga

- prostředky, které ztěžují a zdražují dovoz – cla, daně, kvantitativní restrikce, dovozní depozita, technické, hygienické normy a předpisy

2) riziko politické – představuje riziko spojené s politickým vývojem např. v důsledku války, občanských nepokojů, státního převratu, rozvratu ekonomiky, které mohou vést k omezování hospodářských vztahů nebo dokonce k jejich přerušení

3) riziko komerční – zahrnuje:

- riziko nedodání zboží nebo opožděné dodání, příp. dodání nedostatečného množství zboží nebo vadného zboží
- riziko bezdůvodného nepřevzetí zboží kupujícím
- riziko platební nevůle dlužníka (kupujícího)
- riziko platební neschopnosti dlužníka (kupujícího)

Tato rizika jsou dána dvěma faktory – spolehlivostí obchodního partnera a stupněm právního zajištění daného závazkového vztahu. Lze je tedy omezit výběrem spolehlivého obchodního partnera a dále vhodným zvolením podmínek kontraktu – a to především podmínek platebních.

4) riziko spojené s předmětem kontraktu – představuje riziko spojené s kvalitou výrobku, technologie výroby. Tato rizika je možné pojistit.

Valach (2005) uvádí u podnikatelského rizika navíc následující členění rizik a jeho příčiny:

1) podle závislosti či nezávislosti na podnikové činnosti:

- riziko objektivní** – je nezávislé na činnosti podniku, na schopnostech managementu, vlastníků, zaměstnanců firmy (přírodní, živelné události, politické události, ekonomické změny makroekonomického charakteru)
- riziko subjektivní** – je závislé na činnosti managementu, vlastníků či zaměstnanců firmy (nedostatečné technické, ekonomické a personální znalosti, nedbalost, nepozornost při výrobě)

- c) **riziko kombinované** – je riziko vzniklé z objektivních i subjektivních důvodů současně (např. kombinace ekonomických změn makroekonomického charakteru a neschopnosti adaptace vedení podniku na změny)

2) podle jednotlivých činností podniku:

- a) **riziko provozní** – riziko vyplývající z možnosti stávek, havárií strojů, pracovních úrazů
- b) **riziko inovační** – plynoucí ze zavádění nových výrobků, technologií
- c) **riziko investiční** – plynoucí z umístění peněžních prostředků do hmotného a nehmotného investičního majetku a dlouhodobého investičního majetku
- d) **riziko finanční** – z používání různých druhů kapitálu
- e) **celkové podnikatelské riziko** – znamená riziko celkového úspěšného nebo naopak neúspěšného podnikání, které v sobě zahrnuje všechna předchozí rizika

3) podle závislosti na celkovém ekonomickém vývoji, případně na vývoji v jednotlivé firmě:

- a) **riziko systematické** – vzniká v důsledku změn v celkovém ekonomickém vývoji a ovlivňuje všechny firmy (změny úroků, daní)
- b) **riziko nesystematické (jedinečné)** – je specifické pro jednotlivé firmy, obory, projekty

4) podle možnosti ovlivňování:

- a) **riziko ovlivnitelné** – je možné ho snižovat působením na jeho příčiny např. riziko loupeže lze snížit instalováním bezpečnostního zařízení
- b) **riziko neovlivnitelné** – není možné ho ovlivnit (politická situace, daňové podmínky)

Určitá rizika lze pojistit. Pokud chce prodávající a kupující předcházet rizikům, která se běžně nepojišťují (např. prudké cenové zvraty, válečný konflikt), měli by si již v obchodní smlouvě stanovit práva a povinnosti obou stran a nespoléhat se pouze na to, že se obchodní partner zachová ohleduplně v případě neočekávané události.

Pokud přece jen dojde k neplnění kontraktu jednou stranou, může se postižená strana domáhat svých práv soudní cestou, která je ale časově i finančně značně nákladná. Pro případy vyhnutí se soudnímu řešení lze využít celé řady bankovních platebních a zajišťovacích instrumentů. Způsob, jakým se instrument realizuje, zakládá podmínku vzniku bezzávazkového vztahu banky s klientem (v případě, že banka poskytuje pouze službu – např. dokumentární inkaso) nebo závazkového vztahu (v případě, že se sama zavazuje v rámci platebního nebo zajišťovacího instrumentu pro klienta vykonat určitou činnost – např. dokumentární akreditiv).

3. Platební styk

3.1. Právní rámec platebního a zúčtovacího styku

Platby mezi fyzickými a právnickými osobami v ČR jsou považovány za soukromoprávní vztah. Platební styk a jeho nástroje jsou upraveny těmito právními předpisy:

1) zákony:

- a) Zákon o platebním styku č. 284/2009 Sb. s účinností od 1. 11. 2009 – vznikl v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. 11. 2007 o platebních službách na vnitřním trhu
- b) Zákon č. 285/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o platebním styku (Zákon o bankách č. 21/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
- c) Zákon č. 6/1993 o ČNB, ve znění pozdějších předpisů
- d) Obchodním zákoník (Zákon č. 513/1991 Sb.) - upravuje v části Obchodně závazkové vztahy tyto druhy smluv:
  - Smlouva o otevření akreditivu (§ 682 – 691)
  - Smlouva o inkasu (§ 692 – 699)
  - Smlouva o běžném účtu (§ 708 – 715a)
  - Cestovní šek (§ 720 – 724)
  - Zvláštní ustanovení pro závazkové vztahy v mezinárodním obchodu (§ 729 – 755)
- e) Občanský zákoník (Zákon č. 40/1964 Sb.) upravuje oblast vkladů, vkladních knížek, vkladních listů a dalších forem vkladů (§ 778 – 787).
- f) Zákon č. 191/1950 Sb. směnečný a šekový
- g) Zákon o omezení plateb v hotovosti č. 254/2004 Sb. (303/2008) – stanovuje povinnost platit částky v ekvivalentu 15.000,- EUR a vyšší bezhotovostně, přičemž za hotovostní platbu se nepovažuje např. vklad nebo výběr hotovosti na

pokladně banky (osoby provádějící transakci podléhají identifikaci podle zákona č. 61/1996 Sb.).

2) vyhlášky:

- a) Vyhláška č. 62/2004 Sb. – stanovuje způsob provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při opravném zúčtování
- b) Příloha č. 1 k vyhlášce č. 62/2004 – Algoritmus kontroly pro účely zajištění jednotlivých částí čísla účtu v bankovním spojení v tuzemském platebním styku (viz příloha 1)
- c) Příloha č. 2 k vyhlášce č. 62/2004 – Vzorové texty pro označení položek v bankovním platebním styku (viz příloha 2)

3) společné doporučení ČNB a České bankovní asociace (ČBA):

- a) Zadávání symbolů platebního styku při platbách ze zahraničí

4) předpisy EU vztahující se k platebnímu styku:

- a) Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 924/2009/ES o přeshraničních platbách ve Společenství – má zvýšit ochranu spotřebitele při provádění přeshraničních převodů
- b) Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2007/64/ES o platebních službách na vnitřním trhu
- c) Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/110/ES o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a obezřetnostním dohledu nad touto činností
- d) Směrnice 98/26/ES o neodvolatelnosti zúčtování v platebních systémech a v systémech vypořádání obchodů s cennými papíry – definuje základní pojmy z oblasti zúčtování v platebních systémech na území EU a obsahuje zásadu neodvolatelnosti převodního příkazu v platebních systémech a systémech vypořádání obchodů s cennými papíry tzn. pokud je příkaz do systému zadán, není možné ho od přesně stanoveného okamžiku odvolat
- e) Nařízení Evropského parlamentu a Rady ES č. 2560/2001 o přeshraničních platbách v eurech - ukládá bankám povinnost účtovat za přeshraniční elektronické platební operace v eurech stejné poplatky jako za odpovídající

platby v eurech uvnitř členského státu – vztahuje se na bankovní převody i na operace spojené se zúčtováním transakcí provedených platebními kartami

Dále existují právní předpisy týkající se nakládání s hotovostí, emise peněz a ochrany platidel.

Nové znění Zákona o platebním styku nahradilo znění stávajícího zákona č. 124/2002 Sb. a obsahuje několik změn, které jsou pro klienty bank pozitivní. Zvyšuje se ochrana především občanů a drobných podnikatelů. Zákon také sjednocuje podmínky a postupy při platebním styku v jednotlivých zemích Evropské unie. Dle nového znění zákona bude poskytování platebních služeb možné pouze na základě uzavření Smlouvy o platebních službách, která může mít podobu jednorázové smlouvy nebo tzv. rámcové smlouvy.

Níže uvádím výběr nejdůležitějších změn u nového Zákona o platebním styku:

1) zkrácené lhůty provádění platebních transakcí - dochází ke zkrácení doby při převodu peněžních prostředků mezi účty ze tří dnů na dva. V případě, že je účet plátce i příjemce u jedné banky, musí být peníze připsány ještě ten samý den. V případě, že klient podá příkaz v papírové podobě (např. přes sběrný box), může banka lhůtu posunout o jeden den. Banky mají ve svých obchodních podmínkách stanoveny časové okamžiky v průběhu dne, do kterých je příkaz zpracován ještě ten samý pracovní den, po doručení příkazu po tomto časovém okamžiku je zpracován následující pracovní den. Například VB nově připisuje ve prospěch účtu příjemce hotovostní vklady a došlé tuzemské a zahraniční platby ke dni přijetí příkazu, tzn. ve lhůtě „den + 0 (D+0)“ a zároveň se tímto dnem začínají peněžní prostředky úročit (dosud byly prostředky připisovány následující den po jejich přijetí tzn. „D + 1“). Vyšlé tuzemské i zahraniční platby jsou prováděny tak, aby byly prostředky převedeny na účet banky příjemce nebo korespondenční banky následující pracovní den po přijetí příkazu tzn. „D +1“.

2) omezená odpovědnost klientů za neautorizované transakce do částky 150,-- EUR – pokud dojde ke zneužití ztracené platební karty, klient se bude podílet na ztrátě jen do částky 150,-- EUR za všechny transakce, které mezitím proběhnou. V případě, že dojde ke zneužití karty z důvodu, že banka kartu po ohlášení ztráty nezablokovala, nese banka škodu celou. Klient ponese sám celou škodu v případě, že ke ztrátě karty dojde

podvodem nebo hrubou nedbalostí klienta (pokud ztrátu neoznámí bance, bude mít na kartě uveden PIN apod.). VB nese odpovědnost za transakce provedené ztracenou, odcizenou nebo zneužitou kartou od okamžiku nahlášení této skutečnosti bance. Za transakce uskutečněné do nahlášení ztráty karty nese spoluúčast klient až do výše 150,-- EUR za každou transakci.

3) blokáce platební karty zdarma – dosud většina bank zpoplatňovala blokáci platební karty při nahlášení ztráty či odcizení, jelikož původní zákon to nezakazoval. Jelikož poplatky za blokáce byly poměrně vysoké, je možné, že se jejich zrušení projeví v navýšení jiného poplatku např. za vedení karty.

4) nová pravidla pro provádění inkas – do 8 týdnů je možné odvolat již provedenou platbu (např. při podezřele vysoké částce). Nelze uplatnit na inkasa, u kterých jsou částky plátcům předem známé (zálohy). Toto lze ošetřit tím, že si klient nastaví na inkasu limit, což se nabízí klientům při zakládání inkasa již nyní standartně. Ve VB je dle Všeobecných obchodních podmínek klient povinen si limit na inkasu sjednat.

5) povinné měsíční informování klientů o transakcích na běžném účtu – informovat o transakcích na běžném účtu musí banka nejvýše v měsíčním intervalu, alespoň jedním způsobem zdarma. Banky nabízí zdarma především výpisy v elektronické podobě, případně v papírové podobě k vyzvednutí na pobočce. Ve VB má klient možnost vytisknout si výpis sám na Infoterminálu umístěném v pobočce a tento výpis je zdarma. Jiné formy zpřístupnění výpisu (v jiné lhůtě a jiným způsobem) jsou považovány za nadstandartní a jsou zpoplatněny dle sazebníku.

6) výpovědní lhůta smlouvy o běžném účtu nesmí být delší než 1 měsíc.

7) zrušení účtu zdarma – dosud si většina bank za zrušení účtu účtovala poplatek, od 1. 11. 2009 musí banka zrušit účet zdarma (pokud byl u ní veden alespoň 12 měsíců).

8) den platby – dosud to byl den odeslání platby z účtu plátce, nyní je to den připsání platby ve prospěch účtu banky příjemce (nikoliv přímo účtu příjemce).

3.2. Hotovostní platební styk

Forma placení v hotovosti se v současné době mezi dodavateli a odběrateli vyskytuje velmi málo, i když i zde existují výjimky. V určitých oborech podnikání hotovostní

placení stále existuje a může být běžné – např. dodávky zboží do hostinských zařízení. U neobchodních plateb je samozřejmě používání hotovosti běžné a mnohem častější. Hotovostní operace nalézají uplatnění při úhradách menších částek nebo v případě, že mezi obchodními partnery převládá nedůvěra ohledně solventnosti, pokud jedna firma je pochybné pověsti. V případě platby do zahraničí se hotovostní platba jeví jako problematická z důvodu nutnosti obstarat si příslušnou měnu, dále také z důvodu většího rizika při převozu velkých částek.

Určité omezení v placení hotovostí představuje Zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti a Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o omezení plateb v hotovosti"). Tento zákon upravuje především situace, kdy jsou fyzické a právnické osoby povinny provést platbu bezhotovostně přes banku. Cílem tohoto zákona je upozornit na platby nad stanovený limit, u kterých se účastníci transakce snaží transakci zatajit např. za účelem daňových úniků, zvýšit bezpečnost zúčastněných subjektů a v neposlední řadě působit proti legalizaci výnosů z trestné činnosti (Polouček, 2006).

Naopak se stanovená restrikce nevztahuje na vklad hotovostních peněžních prostředků na vlastní nebo cizí účet vedený peněžním ústavem, na výběr hotovostních prostředků. Povinnost daná tímto zákonem je stanovena od 1. července 2004 při platbě nad 15 000,-- EUR a je závazná pro platby prováděné mezi osobami s místem trvalého pobytu (sídla) na území České republiky nebo mezi osobami s místem trvalého pobytu (sídlem) na území České republiky ve prospěch osob s místem pobytu (sídlem) v zahraničí. Platba v české nebo jakékoliv cizí měně se přepočte na měnu euro směnným kursem devizového trhu vyhlášeným Českou národní bankou a platným ke dni provedení platby.

3.3. Bezhotovostní platební styk

Provádí se prostřednictvím převodů na běžných účtech klientů. Tyto platby mohou být prováděny na základě různých platebních nástrojů, ale vždy nakonec dojde k bezhotovostnímu převodu mezi účty.

Pokud jsou plátce i příjemce platby klienty stejné banky, jsou peněžní prostředky na účtu příjemce ještě ten samý den, kdy dal plátce příkaz k úhradě.

Pokud jsou plátce a příjemce klienty různých bank, je třeba, aby existovalo nějaké spojení mezi bankami, pomocí kterého se platba „dopraví“ z účtu plátce na účet příjemce. Platební styk může být organizován pomocí dvou základních následujících způsobů (Dvořák, 2005).

3.3.1. Platební styk prostřednictvím clearingů

Spočívá v tom, že banky neprovádějí platební styk přímo navzájem mezi sebou a nemusí mít u sebe vedeny účty, ale prostřednictvím clearingové banky, u které má každá banka veden účet. Princip clearingů se využívá převážně k propojení bank při tuzemském platebním styku.

V současnosti zajišťují platební styk v ČR ČNB, banky, spořitelni a úvěrová družstva a Česká pošta. Všechny banky jsou napojeny na clearingové centrum ČNB. Clearingové centrum zřizuje každé bance účet platebního styku v korunách a ve vybraných cizích měnách.

Systém mezibankovního zúčtování provozovaný ČNB se nazývá CERTIS (Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement system), zahájil činnost v roce 1992 a zprostředkovává veškeré platby mezi bankami v domácí měně. Každá banka, která se účastní systému CERTIS, je identifikována kódem banky (aktuální číselník identifikačních kódů bank je uveden v příloze 3). Účty pro mezibankovní platební styk jsou vedeny v ČNB na základě smluv o účtech uzavřených s účastníky systému (bankami). Tyto smlouvy stanoví pro všechny účastníky jednotné právní a technické podmínky pro vedení účtu a pro předávání a zpracování dat mezibankovního platebního styku (www.cnb.cz). Zůstatky na účtech mezibankovního platebního styku jsou součástí povinných minimálních rezerv.

Účastníky v systému CERTIS lze rozdělit na :

- 1) přímé účastníky** - banky, pobočky zahraničních bank, spořitelni a úvěrní družstva. Pro každou banku vede ČNB pouze jeden účet mezibankovního platebního styku. Přes tyto účty probíhají převody pouze z dané banky do

ostatních bank. Platby mezi klienty téže banky probíhají v jejím vlastním systému bez zásahu ze strany CERTIS.

- 2) přidružené systémy (tzv. třetí strany)** – jsou účastníci se zvláštním statutem, kteří uzavřeli s ČNB smlouvu. Jedná se o finanční instituce, které nejsou bankami, ale hrají významnou roli na trhu např. clearingová střediska pro platební karty a organizace, které provádí zúčtování cenných papírů. Nemají v ČNB účet mezibankovního platebního styku, ale mohou do CERTIS předávat příkazy k převodům prostředků mezi přímými účastníky (např. při zúčtování výsledných sald při platbách provedených platebními kartami). Patří sem např. clearingové střediska pro platební karty MasterCard a VISA, systém krátkodobých dluhopisů, vypořádací systém Burzy cenných papírů Praha UNIVYC, RM-System.

Typy transakcí, které zpracovává CERTIS:

- 1) úhrady – lze dále rozdělit na transakce s nízkou prioritou a dva typy transakcí s vysokou prioritou (bankovní a klientské). Klientské prioritní transakce, které se označují „01“ musí být připsány na účet příjemce ten samý den, kdy odešly z účtu plátce. Tyto transakce mohou být poslány pouze do bank, které je přijímají.
- 2) inkasa
- 3) opravné zúčtování (storna úhrad)
- 4) transakce přidružených systémů
- 5) informační a kontrolní položky

Způsob vypořádání

Účastníci předávají do CERTIS v průběhu dne data v elektronické podobě prostřednictvím komunikační sítě a podle závazných pravidel určených ČNB. Během vypořádání se kontroluje, zda je na účtu banky plátce dostatek peněžních prostředků na krytí každé jednotlivé položky. Pokud je krytí dostatečné, účet banky plátce je debetován a účet banky příjemce kreditován. Systém je schopen zpracovat téměř

1 500 000 transakcí za hodinu. Zpracované transakce jsou předávány účastníkům elektronickou formou opět přes komunikační síť.

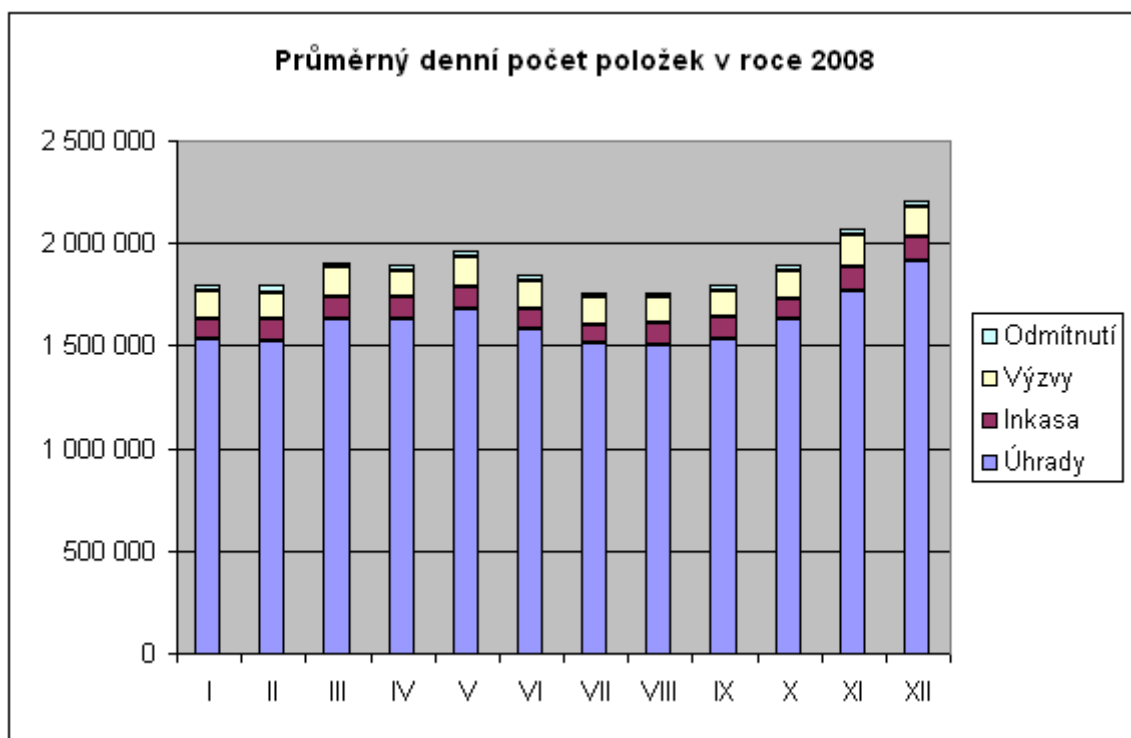
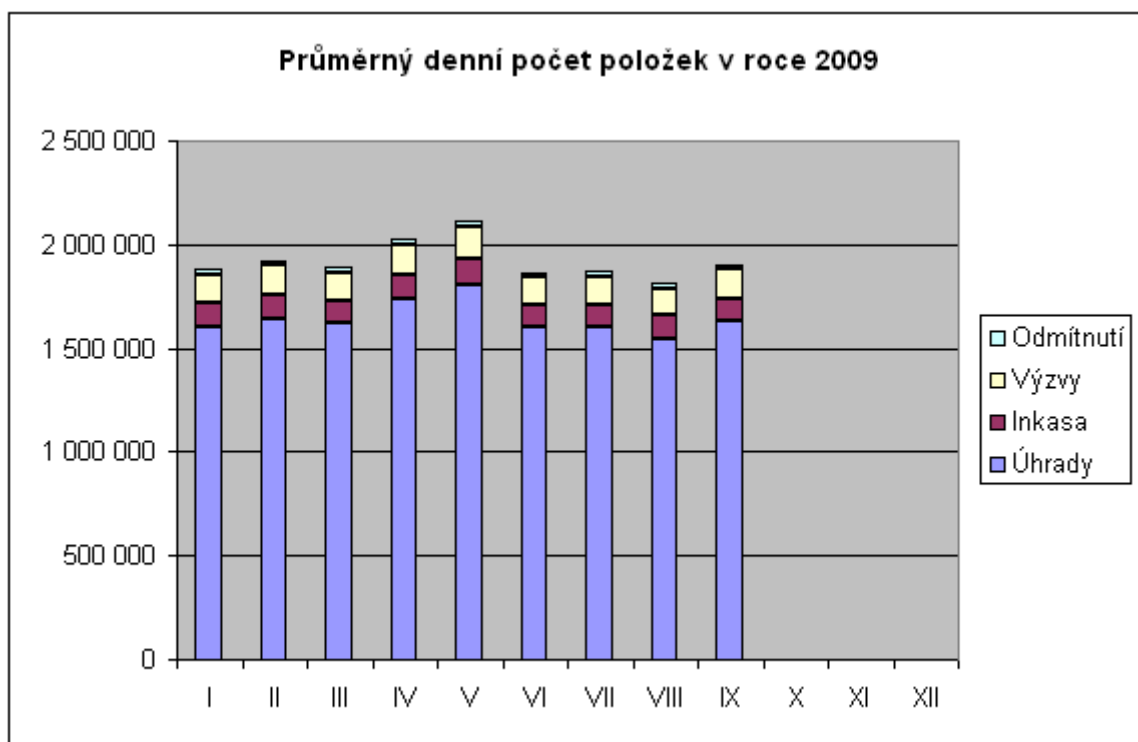
CERTIS provede platbu pouze v případě dostatečného krytí na účtu banky plátce (na účtech mezibankovního platebního styku není povoleno debetní saldo). Pokud banka plátce nemá dostatek prostředků na provedení transakce, je platba umístěna do tzv. "zadržené fronty" a systém banku informuje.

Dostatečné krytí mohou banky získat:

- prostřednictvím platby z jiné banky
- půjčkou na peněžním trhu
- formou plně kolateralizovaného vnitrodenního úvěru od ČNB
- formou plně kolateralizovaného úvěru přes noc (overnight úvěru) od ČNB

Pokud banka nezíská dodatečné prostředky do konce účetního dne, systém příkaz k platbě v "zadržené frontě" odmítne a vrátí.

Graf 1: Průměrné denní počty položek v systému CERTIS v letech 2008 a 2009

Zdroj: www.cnb.cz

3.3.2. Platební styk prostřednictvím účtů u korespondenčních bank

Tento způsob se používá v zahraničním platebním styku. K přímému provedení platby banka potřebuje přímé bankovní spojení s jinou bankou, přičemž je nereálné, aby každá banka měla spojení se všemi ostatními bankami. V případě, že potřebuje poslat platbu do banky, na kterou nemá přímé spojení, musí to udělat prostřednictvím jiné banky (korespondenční), která toto spojení na banku příjemce má. Takový způsob by byl zdoluhavý a drahý, proto se vždy hledá nejkratší spojení od banky plátce k bance příjemce – tzv. platební cesta.

Tento platební styk se uskutečňuje prostřednictvím korespondenčních účtů, které lze rozdělit na dva druhy:

- 1) nostro účet – „náš“ účet u jiné banky
- 2) loro účet – účet jiné banky u „naší“ banky

Pro lepší přehlednost uvádím pohled na tyto druhy účtů v tabulce 1.

Tabulka 1: **Srovnání nostro a loro účtů z hlediska naší banky**

	NOSTRO ÚČET	LORO ÚČET
Majitel účtu	naše banka	korespondenční banka
Banka vedoucí účet	korespondenční banka	naše banka
Odraz v bilanci naší banky	vkłady na viděnou u bank	vkłady na viděnou od bank
Druh účtu	aktivní	pasivní
Měna	zahraniční	zpravidla tuzemská

Zdroj: Dvořák, P., 2005

3.3.3. SWIFT

Provádění platebního styku prostřednictvím účtů vedených u korespondenčních bank je doprovázeno předáváním příkazů a zpráv mezi těmito bankami. K tomu banky využívají SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication). SWIFT slouží k předávání zpráv, nikoliv jako mezinárodní clearingový systém. Formát jednotlivých zpráv je standardizován a je přesně definován v uživatelských příručkách.

Přenosy zpráv jsou zašifrované. Zprávy se odesílají jako normální (normal priority) a spěšné (high priority).

Každé bance je přidělen swiftový kód, aby mohla být jednoznačně určena. Každá zpráva se ověřuje z hlediska pravosti pomocí swiftového klíče, které si banky mezi sebou vyměňují. Finanční převody může banka provádět pouze s těmi bankami, se kterými má vyměněný swiftový klíč. Obecné zprávy může ale zasílat všem bankám. Zprávy zasílané prostřednictvím SWIFTu mají standardizovanou formu z důvodu usnadnění mezinárodního dorozumívání a automatického zpracování v napojených bankách. Současně standardizace snižuje možnosti chyb. Struktura standardizovaného označení je uvedena v tabulce 2.

Tabulka 2: **Standardizovaná struktura swiftové zprávy**

M	T	x	y	z
jednotné označení všech swiftových zpráv		numerické znaky označující		
		kategorii zpráv	skupinu zpráv	typ zpráv

Zdroj: Dvořák, P., 2005

Příklady označení swiftové zprávy:

- zpráva typu MT 103 je typ swiftové zprávy pro vyšlou hladkou platbu
- MT 202 je označení swiftové zprávy pro zaslání krytí k platbě přes korespondenční banku

Swiftové zprávy se člení do jedenácti kategorií:

- 1) 0 - Systémové zprávy (*System Messages*)
- 2) 1 - Úhrady klientů a úhrady šeků (*Customer Transfers, Cheques*)
- 3) 2 - Mezibankovní převody (*Financial Institution Transfers*)
- 4) 3 - Konverze a operace na peněžních trzích (*Foreign Exchange, Money Markets and Derivatives*)
- 5) 4 - Inkasa a Cash Letters (*Collections and Cash Letters*)
- 6) 5 - Operace s cennými papíry (*Securities*)

- 7) 6 - Drahé kovy a komodity (*Precious Metals and Syndications*)
- 8) 7 - Dokumentární akreditivy a záruky (*Documentary Credits, Guarantees*)
- 9) 8 - Cestovní šeky (*Travellers Cheques*)
- 10) 9 - Zprávy o zůstatcích, výpisy, avíza o změnách sazeb, žádosti a statusy (*Cash Management, Customer status*)
- 11) x - Společné informace (*Common Group Messages*)

V současnosti se pro swiftový kód používá označení **BIC (Banc Identifier Code)**, což je osmi (v případě centrály banky) nebo jedenáctimístný údaj (v případě pobočky), který se skládá z následujících znaků:

- 1) kódu banky, který identifikuje banku pomocí čtyř abecedních znaků (např. VBOE – Volksbank CZ, a. s., KOMB - Komerční banka a.s. Praha; CNBA – ČNB, apod.)
- 2) kódu země, identifikujícího zemi nebo geografické území, na němž je umístěno sídlo banky nebo jiného konkrétního uživatele (používá se dvoumístného abecedního kódu ISO, např. FR pro Francii, US pro USA, CZ pro Českou republiku)
- 3) kódu místa, který identifikuje pomocí dvoumístného alfanumerického znaku region nebo město, v němž je umístěno sídlo uživatele (např. PP - Praha, SG – Singapur)
- 4) příp. kódu pobočky, který je volitelnou součástí swiftové adresy a skládá se ze tří alfanumerických znaků

Swiftové adresy jsou popsány normou ISO 9362 a jsou publikovány v adresáři BIC Directory, a to v tištěné nebo v elektronické podobě. Lze je též nalézt na webových stránkách SWIFTu.

3.3.4. Hladká platba

Je nejrozšířenějším platebním instrumentem v tuzemském i zahraničním platebním styku. Používá se pro platby obchodní i neobchodní. Podle toho, od koho vychází příkaz k provedení platby, rozdělujeme ji na příkazy k úhradě a příkazy k inkasu.

3.3.5. Náklady tuzemské hladké platby

Za tuzemskou hladkou platbu si banky účtují poplatky v řádech korun, případně desítek CZK. Klient může náklady na poplatky ještě snížit tím, že využívá pro zasílání platebních příkazů některou z forem elektronického bankovníctví, které banky poplatkově zvýhodňují před osobním vyřizováním příkazů na přepážkách. Poplatkově zvýhodněné jsou i trvalé platební příkazy k úhradě či inkasu před jednorázovými. Vedle poplatků umožňují tyto prostředky (elektronické bankovníctví, trvalý příkaz) uspořit klientovi více času, který může věnovat práci ve firmě apod.

3.3.6. Náklady zahraniční hladké platby

Hladká platba je nejpoužívanější platební nástroj i v zahraničním platebním styku. Lze ji klientovi doporučit z důvodu nízkých nákladů oproti ostatním např. dokumentárním platbám.

Za vyšlou platbu do zahraniční provedenou standardně si banka účtuje poplatek, který je zpravidla stanoven procentem (např. 1 % z částky platby), ale zároveň je stanovena minimální a maximální sazba poplatku. Pokud z částky platby vychází poplatek ve výši 1% nižší než je minimální sazba, klient hradí minimální sazbu, pokud naopak poplatek ve výši 1% přesáhne maximální sazbu, klient hradí maximální sazbu. Poplatky za došlou platbu jsou nastaveny podobným způsobem.

Poplatek za zahraniční platbu je určen způsobem stanoveným klientem v příkazu k úhradě a jedná se o tři možnosti:

- 1) **SHA** – způsob hrazení poplatků „půl na půl“. Příkazce hradí poplatky svojí banky, příjemce platí poplatky korespondenčních bank a svojí banky, tj. banky příjemce. Z účtu příkazce se odečte jednak částka platby a dále poplatky banky příkazce.
- 2) **BEN** - všechny poplatky hradí příjemce, tzn., že při připsání částky na účet příjemce, je částka snížena o výlohy zahraniční banky a dále o poplatky banky příkazce.
- 3) **OUR** – všechny poplatky hradí příkazce, tzn., že příkazce hradí poplatky svojí banky a dále poplatky zahraniční banky. Příjemce obdrží čistou částku, která je uvedena na příkazu k úhradě.

4. Dokumentární platby

V mezinárodním obchodě je daleko větší riziko než v obchodě a platebním styku tuzemském. Pomocí dokumentárních plateb lze riziko nezaplacení odběratelem eliminovat.

Dvořák (1998) rozděluje v této oblasti dva instrumenty:

- 1) dokumentární akreditiv
- 2) dokumentární inkaso

V ČR se provádění dokumentárních plateb řídí těmito právními předpisy:

- 1) Obchodním zákoníkem 513/1991 Sb.
- 2) Devizovým zákonem č. 219/1995 Sb.
- 3) Zákonem směnečným a šekovým č. 191/1950 Sb.
- 4) Jednotnými zvyklostmi a pravidly pro dokumentární akreditivy, revize 2007, publikace ICC č. 600 vydanými Mezinárodní obchodní komorou se sídlem v Paříži
- 5) Jednotnými pravidly pro inkasa, revize 1995, publikace ICC č. 522 vydanými Mezinárodní obchodní komorou v Paříži

4.1. Dokumentární akreditiv

Dokumentární akreditiv představuje závazek banky, že na základě žádosti klienta (příkazce) z jeho účtu poskytne oprávněné osobě (beneficientovi) určité plnění, pokud beneficiant splní určité předem stanovené podmínky do stanovené doby. Podmínkami je předání přesně stanovených dokumentů, kterými jsou obchodní a celní dokumenty (faktura, pojistné dokumenty, přepravní dokumenty – skladní list, konosament, vydací list, nákladní list). Banka nekontroluje správnost obsahu dodávky, pouze odpovídá za správnost dokumentů. Smlouva o akreditivu vyžaduje písemnou formu.

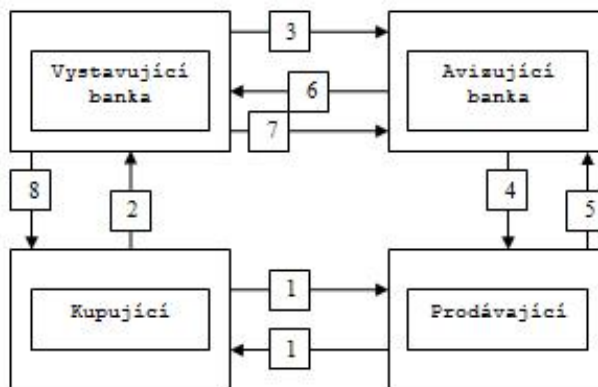
4.1.1. Průběh dokumentárního akreditivu

Dokumentární akreditiv v mezinárodním platebním styku se uskutečňuje mezi čtyřmi až pěti účastníky, kterými jsou:

- 1) příkazce – obvykle kupující, dává příkaz k otevření akreditivu
- 2) banka otevírající akreditiv – obvykle banka příkazce
- 3) oprávněný (beneficiet) – obvykle prodávající (dodavatel, vývozce)
- 4) potvrzující (avizující) banka – potvrzuje nebo pouze oznamuje otevření akreditivu beneficietovi, jde o banku v místě beneficieta, v ideálním případě současně o korespondenční banku otevírající banky
- 5) remboursní banka – vstupuje do vztahu tehdy, pokud otevírající a potvrzující banka nemají přímé spojení, pak zabezpečuje provedení plateb

Průběh dokumentárního akreditivu se skládá z těchto fází:

Obrázek 1: Průběh dokumentárního akreditivu

Zdroj: VB

1) Kupující s prodejcem uzavřou prodejní smlouvu. Jedním z bodů smlouvy může být, že smlouva nabude účinnosti až v okamžiku, kdy kupující zajistí vystavení dokumentárního akreditivu ve prospěch prodávajícího. Zde je uvedeno, které dokumenty musí beneficiet předložit, aby obdržel výplatu z akreditivu.

- 2) Kupující (příkazce) kontaktuje svoji banku (vystavující banku) a předloží jí správně vyplněnou a podepsanou žádost o vystavení dokumentárního akreditivu (Příkaz k otevření dokumentárního akreditivu). Kupující musí uvést všechny podmínky obchodu, především dokumenty, které požaduje od prodávajícího obdržet. Také se s bankou dohodne na zajištění. Banka, která akreditiv vystaví, má vlastní, na kupní smlouvě nezávislý platební závazek vůči beneficiantovi akreditivu, a proto se svým klientem (kupujícím) sjednává zajištění.
- 3) Vystavující banka vystaví dokumentární akreditiv ve prospěch prodejce - beneficianta akreditivu - buď ho oznámí beneficiantovi akreditivu přímo prostřednictvím banky uvedené žadatelem - kupujícím, resp. prostřednictvím své korespondenční banky, která akreditiv dále oznámí (avizuje) beneficiantovi prostřednictvím banky beneficianta. V tuzemském platebním styku jsou akreditivy často oznamovány beneficiantovi přímo vystavující bankou.
- 4) Avizující banka avizuje dokumentární akreditiv beneficiantovi poté, co se ujistila o pravosti údajů na základě telegrafických kódů, SWIFT kódů nebo podpisových vzorů. Pokud byla banka požádána o potvrzení akreditivu a potvrdí ho, stane se potvrzující bankou. Z akreditivu má tak svůj vlastní platební závazek.
- 5) Beneficiant (prodávající) předá veškerou akreditivem požadovanou dokumentaci avizující (potvrzující) bance.
- 6) Avizující banka po kontrole dokumenty zašle vystavující bance. Pokud potvrzující banka, shledá, že dokumenty vyhovují podmínkám akreditivu, musí beneficiantovi poskytnout výplatu akreditivu.
- 7) Na základě obdržených dokumentů vystavující banka provede platbu akreditivní částky.
- 8) Vystavující banka předá dokumenty po vypořádání úhrady kupujícímu - žadateli o akreditiv.

4.1.2. Posouzení akreditivu

Výhody:

- pro prodávajícího - má bankou garantováno zaplacení pokud splní podmínky
- pro kupujícího – platba z jeho účtu proběhne až po předložení dokumentů dokazujících odeslání zboží ve smluveném množství a kvalitě k jeho dispozici

Nevýhody:

- pro prodávajícího – proti hladkým platbám je placení zdlouhavé
- pro kupujícího:
  - platí bez možnosti předchozího fyzického prověření kvality dodávky
  - otevření akreditivu může být pro kupujícího spojeno se zvýšenými náklady, které se týkají výdajů a provizí spojených s akreditivem, pokud banka požaduje krytí akreditivu již při jeho otevření a současně znamená úrokovou ztrátu plynoucí z blokáce finančních prostředků

4.1.3. Druhy dokumentárních akreditivů

Andrle (2003) uvádí tyto druhy akreditivu:

1) odvolatelný – může být vystavující bankou kdykoliv odvolán nebo změněn, a to i bez souhlasu beneficianta či příkazce a po předložení dokumentů, a proto nepředstavuje skutečný závazek banky k příjemci akreditivu. Tento druh se praxi příliš nepoužívá, jelikož neposkytuje beneficiantovi dostatečnou záruku.

2) neodvolatelný – představuje neodvolatelný závazek otevírající banky poskytnout stanovené plnění, pokud beneficiant splní ve stanovené lhůtě sjednané podmínky. Je možné ho měnit nebo zrušit pouze při souhlasu všech zúčastněných stran.

Výše uvedené druhy mohou mít následující podobu akreditivu:

1) nepotvrzený – povinnost provést příslušné plnění beneficiantovi má pouze banka otevírající akreditiv. Banka, která oznamuje (avizuje) beneficiantovi otevření akreditivu,

odpovídá pouze za správnost tohoto oznámení a správnost a úplnost přebíraných dokumentů, ale nevzniká jí závazek z akreditivu.

2) potvrzený – v tomto případě potvrzující banka přebírá i závazek za splnění akreditivu (za zaplacení). Otevírající i potvrzující banka jsou vůči beneficiantovi zavázány společně a nerozdílně a beneficiant může požádat o plnění kteroukoliv z nich.

Podle toho, zda otevírající banka musí u korespondenční banky uložit peněžní prostředky odpovídající vystavenému akreditivu již při jeho otevření nebo až v době použití lze akreditiv rozdělit na (Dvořák, 2005):

1) krytý – jeho plné krytí požaduje korespondenční banka již v době jeho otevření (potvrzení)

2) nekrytý – ke krytí (úhradě) dochází až při jeho použití

Dalším hlediskem členění akreditivů je způsob a forma, v jaké dostává beneficiant plnění (Felsbergová, 1998):

1) vista akreditiv (akreditiv na viděnou) – částka je splatná v okamžiku doručení akreditivních dokumentů bance, která je přezkoumá. U nepotvrzeného akreditivu avizující banka uskuteční platbu až po obdržení částky akreditivu jako protihodnoty za dokumenty od otevírající banky

2) remboursní akreditiv (akceptační) – k předávaným dokumentům přikládá beneficiant lhůtní směnku na určitou banku (kterou může být vystavující, avizující či třetí banka). Poté, co banka ověří dokumenty, obdrží místo úhrady akcept od banky, na kterou byla směnka vystavena. Beneficiant může směnku předložit k eskontu své bance a tím získat ihned peníze, ale může počkat až do doby splatnosti směnky.

3) akreditiv s odloženým placením – k plnění nedochází při předání dokumentů, ale až po uplynutí určité sjednané lhůty. Takto dovozce dostane dokumenty před tím, než je zatížen kupní cenou. Tento druh akreditivu se podobá směnečnému, ale nelze ho směnečným způsobem eskontovat.

4) akreditiv s červenou (zelenou) doložkou – umožňuje beneficiantovi čerpat část peněžních prostředků (zálohu) od avizující banky ještě před předložením dokumentů. Záloha je určena pouze k financování výroby nebo nákupu zboží uvedeného

v akreditivu a je vyplacena proti potvrzení a písemnému závazku beneficienta, že ve sjednané lhůtě dodá požadované dokumenty. Pokud předloží dokumenty později, než bylo stanoveno, avizující banka zatíží vzniklými náklady vystavující banku a ta následně žadatele o akreditiv.

5) standby akreditiv – není platebním, ale zajišťovacím nástrojem a odpovídá bankovní záruce. Beneficient ho použije v případě, že by nebylo zaplacen. Požadovaným dokumentem je prohlášení beneficienta, že určité podmínky nebyly splněny např. že určitá faktura nebyla příkazcem proplacena (Polouček, 2006).

V praxi existují další speciální druhy akreditivů, které jsou přizpůsobeny na konkrétní podmínky obchodní transakce (např. revolvingový, převoditelný, stand-by akreditiv).

4.2. Dokumentární inkaso

Představuje příkaz prodávajícího (dodavatele, vývozce) své bance (odesílající), aby pro něho buď sama nebo prostřednictvím své korespondenční banky (inkasní) vyinkasovala u kupujícího (dovozce, odběratele) peníze nebo jiné plnění proti předání dokumentů. Banka odpovídá pouze za správné provedení inkasních dokumentů, na rozdíl od dokumentárního akreditivu nepřebírá žádnou záruku, že peněžní plnění bude provedeno. Ve srovnání s dokumentárním akreditivem neposkytuje jistotu zaplacení, jedná se ale stále o méně riskantní způsob než hladká platba.

4.2.1. Průběh dokumentárního inkasa

Hlavní strany inkasní operace jsou:

- 1) příkazce inkasa (vývozce) popř. u inkasa směnky držitel směnky – dává příkaz své bance (odesílající banka) inkasní instrukce k provedení dokumentárního inkasa
- 2) inkasní dlužník (dovozce) popř. u inkasa směnky akceptant směnky – strana, která splní-li inkasní instrukce, obdrží inkasní dokumenty nebo proplacenou směnku

- 3) odesílající banka – banka příkazce inkasa – banka, která od příkazce inkasa přebírá inkasní dokumenty nebo směnku k inkasu – tyto dokumenty zasílá inkasní bance k provedení inkasa u inkasního dlužníka
- 4) inkasní banka – banka inkasního dlužníka, která obdrží dokumenty nebo směnku od odesílající banky, které předkládá inkasnímu dlužníkovi k proplacení nebo akceptaci

4.2.2. Posouzení inkasa

Výhody:

- pro kupujícího:
  - umožňuje mu platit až po převzetí dokumentů (v okamžiku, kdy dokumenty a s nimi právo disponovat se zbožím přejdou do jeho vlastnictví)
  - je levnější než akreditiv
- pro prodávajícího - pokud kupující zboží nezaplatí, má prodávající nad zbožím stále kontrolu

Nevýhody:

- pro kupujícího – nemůže si ověřit kvalitu zboží a přitom už ho zaplatil
- pro prodávajícího:
  - plnění závisí především na platební schopnosti a ochotě kupujícího
  - v případě odmítnutí dodávky kupujícím nese prodávající následky - další náklady a rizika spojené např. se zkažením zboží, skladovacími náklady, náklady na zpětnou přepravu

4.2.3. Druhy dokumentárních inkas

Dvořák (2005) uvádí dva základní druhy:

1) dokumenty proti zaplacení (documents against payment D/P) – inkasní banka smí vydat kupujícímu dokumenty pouze proti hotovému zaplacení ve sjednané měně.

2) dokumenty proti akceptaci (documents against acceptance D/A) – inkasní banka smí vydat kupujícímu dokumenty pouze proti akceptaci směnky vystavené prodávajícím.

Postup v praxi je následující:

1) dokumenty proti zaplacení - inkasní dlužník předloží pracovníkovi pobočky řádně vyplněný a podepsaný „Příkaz k úhradě inkasa“. „Příkaz k úhradě inkasa“ musí znít na přesnou výši inkasní částky a uvádět čísla účtů pro provedení platby a úhrady poplatků. Inkasní dlužník je povinen zajistit dostatečné finanční krytí na svém účtu, ze kterého bude úhrada dokumentárního inkasa a poplatků provedena dle „Příkazu k úhradě inkasa“. Banka neodpovídá za neprovedení příkazu k úhradě inkasa v důsledku nedostatečného krytí na účtu inkasního dlužníka. Pracovník pobočky překontroluje „Příkaz k úhradě inkasa“ (zda je řádně vyplněn a podepsán). Pokud je vše v pořádku, na příslušném místě „Příkazu“ ověří podpis klienta podle podpisových vzorů k běžnému účtu klienta. Pokud na základě „Příkazu“ vydává inkasnímu dlužníkovi dokumenty, doplní do „Příkazu“ větu „Souhlasím s blokací“ a příslušnou částku před vydáním dokumentů zablokuje. Vlastní úhradu do odesílající banky provede pracovník oddělení Dokumentárních obchodů. Po provedení úhrady banka uvolňuje dokumenty klientovi, forma předání dokumentů je sjednána s klientem.

2) dokumenty pro akceptaci směnky – inkasní dlužník akceptuje směnku přímo na pobočce, kde je mu směnka předložena. Pokud to není na směnce již uvedeno, napíše inkasní dlužník na místě k tomu určeném (nebo na jiném volném místě) na líci směnky “AKCEPTUJI (ACCEPTED)”, pod toto uvede název firmy nebo své osoby (jedná-li se o fyzickou osobu podnikatele či nepodnikatele) a podepíše se. Akceptovat směnku může pouze oprávněná osoba, přičemž zde platí stejná pravidla jako u podepisování “Příkazu” – viz výše. Pokud by se navíc jednalo o lhůtní vistasměnku (směnka, jejíž splatnost se počítá od data akceptu – např. 60 dní od viděné), musí též v akceptu uvést datum, kdy směnku akceptoval. Pracovník pobočky akcept na směnce zkontroluje. V případě, že vše souhlasí, vydá klientovi inkasní dokumenty oproti podpisu.

Zde je třeba upozornit na skutečnost, že v případě inkasa s podmínkou D/A dostává klient VB – inkasní dlužník proti akceptaci směnky pouze inkasní dokumenty beze směnky, která je mu vydána až po jejím zaplacení.

Pracovník pobočky uschová akceptovanou směnku a předloží k podpisu příslušný příkaz. Dále se při splatnosti směnky postupuje stejně jako u inkasa D/P.

Oddělení Dokumentárních obchodů očekává od pobočky nebo od inkasního dlužníka oznámení o akceptaci směnky. Akceptaci směnky následně oznámí odesílající bance – SWIFTem nebo dopisem.

5. Šeky

5.1. Právní úprava šeků

Šeky upravuje zákon č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový, který vychází ze Ženevské konvence (řídí se jí státy kontinentální Evropy). Tento zákon stanoví náležitosti šeku, a to podstatné a nepodstatné.

Podstatné náležitosti šeku, bez kterých není listina platná jako šek:

- 1) jeden jazyk, ve kterém musí být listina sepsána
- 2) označení, že se jedná o šek v textu listiny (tzn. slovo ŠEK musí být obsaženo v textu)
- 3) bezpodmínečný příkaz platit určitou částku peněz
- 4) jméno šekovníka – toho, kdo má platit (tj. banky výstavce, včetně její adresy)
- 5) údaj místa, kde má být placeno (pokud není uvedeno, platí, že je to místo uvedené u jména šekovníka)
- 6) datum a místo vystavení šeku – datum musí být ve tvaru: den, měsíc, rok (nebo i v opačném pořadí, pokud se jedná o šek vystavený dle anglosaské konvence: rok, den, měsíc), název měsíce se podle zvyklostí uvádí slovy. Pokud chybí místo vystavení, platí, že je to místo u banky výstavce.
- 7) podpis výstavce šeku, popř. razítko – musí se shodovat s podpisovým vzorem. Na některých šecích, zvláště bankovních, jsou podmínkou dva podpisy

Další obvyklé (nepodstatné) náležitosti šeku:

- 1) číslo šeku
- 2) číslo účtu, ke kterému je šek vystaven
- 3) druhý údaj peněžní částky – pokud je částka uvedena čísly a slovy a neshodují se, platí částka vyjádřená slovy, a to ze zákona. Pokud je částka uvedena několikrát slovy nebo čísly a neshodují-li se tyto údaje, platí částka nejmenší. Banka vždy vyplatí částku nižší a majitel šeku se může domáhat vyplacení rozdílu

částek. V takovém případě lze doporučit klientovi, aby si nechal výstavcem šeku šek opravit nebo vystavit nový šek.

- 4) údaj osoby, které má být šek vyplacen – podle toho rozlišujeme druhy šeků, které uvádím v tabulce 3.

Tabulka 3: **Druhy šeků**

Druh šeku	Způsob uvedení remitenta na šeku	Komu může být proplacen
šek na doručitele/majitele	není uveden doručiteli, majiteli jméno osoby + doložka „nebo majiteli/doručiteli“	osobě, která jej předloží
šek na řad	jméno osoby + doložka „na řad“ „Pay to the order“, Order to“ „Orderscheck	osobě, která jej předloží a současně v jejíž prospěch je šek vystaven či převeden
šek na jméno (rektašek)	jméno osoby s doložkou „nikoli na řad“	pouze osobě, v jejíž prospěch je šek vystaven, takový šek není možné převést na někoho jiného

Zdroj: VB

Vedle Ženevské konvence existuje ještě Anglosaská konvence, která má některá pravidla pro šeky odlišná – např. nemusí být uvedeno slovo ŠEK v textu listiny, nejsou přesně vymezeny nepodstatné náležitosti (rozdělení států, které si řídí v oblasti šeků Ženevskou a Anglosaskou konvencí obsahuje příloha 4). Oblast šekového práva, podle které je šek posuzován, se určuje podle státu, ve kterém sídlí šekovník, tj. banka výstavce.

5.2. Lhůty pro předložení šeku k proplacení

Šek je splatný při předložení (na viděnou). Splatnost šeku znamená datum předložení šeku v sídle šekovníka. Dle Ženevské konvence rozdělujeme tyto lhůty pro předložení šeku:

- a) je-li šek vystaven a splatný v jednom státě, musí být předložen do 8 dnů ode dne vystavení
- b) je-li šek vystaven v jednom a splatný v jiném státě, musí být předložen do 20 dnů
- c) je-li šek vystaven v jednom světadíle a splatný v jiném, musí být předložen do 70 dnů

Pravidla pro počítání lhůt:

- a) lhůta se počítá od následujícího dne po vystavení (např. pokud je šek vystaven 1. 2. a je splatný v jednom státě, lhůta se počítá od 2. 2. do 9. 2. včetně)
- b) do lhůty se započítávají dny pracovního klidu
- c) pokud případně poslední den lhůty na den pracovního klidu, prodlužuje se lhůta do nejbližšího následujícího pracovního dne

Šek předložený k placení před dnem, který je na něm uveden jako den vystavení, je splatný v den předložení (tzv. předdatování šeku).

Během tzv. prezentační lhůty (lhůty pro předložení šeku) nemůže být šek výstavcem odvolán. Odvolání šeku je platné až po uplynutí lhůty k předložení. Šek je platný ještě půl roku po uplynutí prezentační lhůty. K proplacení je možné převzít od klienta i starší šeky (po uplynutí prezentační lhůty), pokud šek nebyl výstavcem odvolán, pravděpodobnost jejich proplacení šekovníkem je ale nízká. Banka je zpravidla přebírá pouze k nezávaznému inkasu. Pokud banka obdrží zprávu od banky šekovníka o neproplacení šeku šekovníkem (pokud šek není krytý nebo výstavce šek odvolal), předá tuto informaci klientovi a šek mu neproplatí, případně stornuje již provedenou úhradu. Veškeré poplatky související s inkasem šeku i v tomto případě hradí majitel šeku. V případě podezření na zneužití, zcizení a z jiných závažných příčin má výstavce právo zakázat úhradu šeku před uplynutím lhůty pro předložení tzv. Stop payment.

V oblasti Anglosaské konvence nejsou lhůty přesně vymezeny. Jako jedinou lhůtu k proplacení mají šeky tzv. „rozumný čas“, který je definován jako 90 dní, pokud není šekovou doložkou stanoveno jinak. Maximální doba platnosti šeku je 6 měsíců od data vystavení. V případě, že je na šeku doložka „valid 1 year“, „void after one year“, pak platí lhůta uvedená na doložce.

5.3. Krosování šeku

Krosování šeku (křížování, crossing) je prováděno dvěma rovnoběžnými čarami na líci šeku zpravidla napříč a znamená zabezpečení šeku proti zneužití neoprávněnou osobou.

Krosování zakazuje převod šeku.

Krosování rozlišujeme:

- a) **obecné** – bez textu nebo s textem: „& Co“, „Nur zur Verrechnung“, „Account payee only“ – dle jazyka vystaveného šeku. Šekovník může platit pouze peněžnímu ústavu nebo svému klientovi a to jen účetně, nikoliv v hotovosti.
- b) **zvláštní** – „název banky & Co“ nebo pouze „název banky“ = šek může být předložen k proplacení pouze touto bankou

U bankovních šeků je šek krosován již vystavující bankou, u soukromých šeků je krosování většinou předtištěno. Proto se při zasílání šeku k inkasu šek již znovu nekrosuje, pouze v případě, že toto u šeku chybí.

5.4. Žirování šeku

Šek na řad a na doručitele může být převeden na jinou osobu žirováním (rubopisem):

- 1) **šek na řad** – podpis majitele šeku na rubu šeku v souladu s údaji uvedenými v řadu:
  - a) u fyzických osob – např. šek zní na Jan Novák, klient se na rub šeku podepíše Jan Novák, nikoliv Novák Jan
  - b) u právnických osob – např. šek zní na firmu XY s.r.o. České Budějovice, na rub šeku se napíše hůlkovým písmem název firmy včetně sídla tzn. XY s.r.o. České Budějovice, lze použít i firemní razítko a dále se podepíše osoby oprávněné jednat za firmu dle podpisového vzoru.
- 2) **šek na doručitele** – doručitel se podepíše na rub šeku

5.5. Druhy šeků

Základní členění šeků je dle výstavce na bankovní a soukromé šeky (Dvořák, 2005):

5.5.1. Bankovní šeky

Vystavuje je vždy banka na žádost svého klienta. Jedná se o nejkvalitnější druh šeku, protože je plně krytý bankou již v okamžiku vystavení – banka ho nevystaví dříve, než za něj klient zaplatí.

Na šeku jsou uvedeny dvě banky:

- a) banka výstavce – je uvedena zpravidla vlevo nahoře a dále vpravo dole společně s podpisy osob oprávněných podepisovat šek za banku
- b) banka šekovníka - proplácející banka – je uvedena vlevo dole a může být označena jako „Bezogene Bank“, „Drawee“, „Payee Bank“.

5.5.2. Soukromé šeky

Výstavcem je soukromá fyzická nebo právnická osoba, která šek vystavuje k běžnému účtu vedeném u své banky (tato banka je tedy bankou šekovníka = toho, kdo má platit). Tyto šeky jsou rizikovější pro jejich majitele, protože nemusí být kryté. Na šeku je uvedena vždy jen jedna banka, a to je banka, u které má výstavce veden účet. Soukromý šek je nejčastěji vystavován na předtištěném šekovém formuláři ze šekové knížky.

Speciálním druhem šeku, který vznikl především pro účely placení v cestovním ruchu je cestovní šek.

5.5.3. Cestovní šeky

Jsou upraveny Obchodním zákoníkem (§ 720 - 724). Klient si je může zakoupit i bez vedení účtu v bance. Jsou prodávány za složenou hotovost nebo proti platbě z účtu a znějí na konkrétní částku a měnu. Při prodeji je klient opatří svým podpisem, stejně tak prodejní pokladní doklad, který slouží jako doklad o legálním nabytí šeků. Jsou propláceny na základě druhého podpisu shodného s prvním podpisem (tzv.

kontrasignace). Mají obvykle neomezenou platnost, případně je omezení platnosti uvedeno na šeku. Nepoužité šeky je možné bance zpětně odprodat.

5.6. Způsob inkasování šeku

Šeky vystavené soukromou osobou jsou přebírány pouze k inkasu (k zúčtování). Banka od klienta šek převezme na základě „Potvrzení o převzetí šeku“, klient obdrží kopii tohoto Potvrzení a společně s ním kopii šeku. Banka poté odesílá šek do banky výstavce, která ověří krytí. Po ověření krytí se z účtu výstavce odečte částka uvedená na šeku a příjemci se připsá na jeho účet nebo vyplatí v hotovosti dle požadavku klienta – buď přímo v měně šeku nebo podle aktuálního kurzu, pokud je šek vystaven na cizí měnu a klient ho požaduje vyplatit v českých korunách.

Konkrétní postupy u různých způsobů inkasování šeku (s výhradou storna, k proplacení po inkasu) uvádím v podkapitole 7.2.6. Předložení šeku k inkasu.

6. Platební karty

6.1. Druhy platebních karet

Platební karty lze rozdělit z několika hledisek dle:

- 1) způsobu zúčtování – z hlediska toho, kdy a jakým způsobem je majitel karty platbou zatížen – více popsáno níže
- 2) uživatele – osobní, služební
- 3) vydávající asociace - např. EuroCard/MasterCard, VISA, Diners Club atd.
- 4) rozsahu použitelnosti - tuzemské, mezinárodní
- 5) technologie – z hlediska techniky provedení záznamu dat na kartě – více popsáno níže

Juřík (2001) podle způsobu zúčtování transakcí rozlišuje tři druhy platebních karet:

1) charge card – držitel karty provádí úhrady transakcí podle jejich měsíčního výpisu. Poté musí ve stanovené době transakce uhradit (zpravidla do 14 dnů). Úhrada může být prováděna i prostřednictvím inkasa z účtu klienta.

2) credit card (kreditní, úvěrová karta) – držitel nemusí uhradit své závazky bezprostředně, ale má nárok čerpat do sjednané výše revolvingový spotřební úvěr. Na jeho splácení je obvykle stanovena minimální výše měsíční splátky a lhůta pro bezúročné zúčtování, během které může držitel karty uhradit svůj závazek, aniž by byl zatížen úroky. Například ve VB je bezúročné období při použití kreditní karty až 45 dnů, ale vztahuje se pouze na transakce vzniklé při placení kartou u obchodníka.

3) debit card (debetní karta) – u této karty jsou transakce z účtu zúčtovány ihned poté, co banka obdrží zprávu o jejich provedení. U karet v systémech on-line se projeví na účtu prakticky ihned po použití karty. Záporný zůstatek na účtu způsobený prodlevou mezi použitím karty a zúčtováním transakce, nebývá u těchto karet povolen. Z toho vyplývá, že pro banku je s těmito kartami spojeno výrazně nižší riziko než u dvou výše uvedených karet, proto jsou poskytovány i méně bonitním klientům.

Záznam dat na kartě může být proveden několika způsoby podle použité technologie. V současné době máme tři technologie, podle kterých rozlišujeme karty:

1) karta s magnetickým proužkem (magnetic stripe) – magnetický proužek je složen ze tří stop, u každé stopy je přesně určena struktura dat a účel použití (např. jedná-li se o tuzemskou nebo mezinárodní transakci).

2) čipová karta (chip card, smart card, ICC, karta IC) – obsahuje zabudovaný mikroprocesor, do kterého jsou uloženy potřebné údaje. Použití čipové technologie umožňuje zvýšení bezpečnosti a rozšíření funkcí karty (např. věrnostní programy). V ČR se první čipová karta objevila v prosinci 2002 u Komerční banky a následně v dubnu 2003 u ČSOB. Do nedávné doby je akceptovalo méně obchodníků než magnetické karty, ale v souvislosti s tím, jak roste počet vydaných čipových karet, se obchodníci přizpůsobili a již 95 % platebních terminálů je vybaveno čtečkou čipů.

3) hybridní karta (hybrid card) – obsahuje čip i magnetický proužek. Fungují tak, že na nových terminálech stahujících data z čipu, fungují jako čipové karty a na ostatních terminálech jako magnetické karty.

6.2. Aktuální situace na trhu platebních karet

Používání platebních karet k výběru hotovosti z bankomatu či nákupu v obchodě se stalo již běžnou záležitostí. Počet karet v ČR překročil deset miliónů, což je situace srovnatelná s vyspělými evropskými trhy. Z celkového počtu vydaných karet tvoří zhruba 30 % karty kreditní.

Ze služeb nabízených k platebním kartám, které ještě před několika lety banky nabízely jako nový produkt, uvádím případ virtuální platební karty a možnost vybrat hotovost při nákupu – cash back.

6.2.1. Virtuální platební karty

Pokud se jedná o placení přes internet, ne všechny karty jsou vhodné. Mnoho obchodníků akceptuje pouze embosované karty. V roce 2001 začala Komerční banka a E-banka (nyní RB) s vydáváním tzv. virtuální platební karty použitelné pouze pro platby přes internet (Tůmová, 2008). Tento produkt byl zaveden jako alternativa

embosovaných karet pro klienty, kteří chtěli platit v internetových obchodech, především v těch zahraničních, a banka jim nechtěla z nejrůznějších důvodů vydat klasickou embosovanou kartu. Dalším důvodem jejich zavedení byla nedůvěra v používání klasické karty při placení na internetu. V případě virtuální platební karty klient dostává pouze číslo karty. V současné době se uvádí, že zneužití takové karty je stejné jako jakékoliv jiné karty, protože při platbě klient zadává 16-ti místné číslo karty, datum její platosti a speciální kód (CVC2) stejně jako u jiných karet, které umožňují platby přes internet. Rozdíl je v tom, že kartu v plastové podobě lze snadněji zneužít i obyčejnou krádeží, protože virtuální karta nemá fyzickou podobu. Navíc tyto virtuální karty zpravidla nelze použít k ničemu jinému než je placení přes internet a ve srovnání s běžnými kartami mají většinou nízký limit.

Virtuální platební karty v ČR nabízí 3 banky – již zmíněné Komerční banka a Raiffeisenbank a dále GE Money Bank (od roku 2002). Pouze GE Money Bank vydává skutečnou plastovou kartu MasterCard Internet. Ostatní dvě banky – Komerční banka (tzv. e-Card – MasterCard/VISA) a Raiffeisenbank (tzv. Internetová platební karta - MasterCard) – klientovi sdělí pouze číslo karty a její CVC (CVV) kód. Klient prakticky vlastní kartu, která fyzicky neexistuje. Výhodou je nízký poplatek za případnou blokadu oproti běžným embosovaným kartám. Nevýhoda karty se projeví v případě, že obchodník požaduje kvůli bezpečnosti kopii přední strany karty a její zaslání faxem nebo mailem (např. hotely a půjčovny). V tomto případě by vyhověla pouze karta GE Money Bank, která je vydávána ve fyzické podobě. V současnosti jsou názory na tento typ karty nejednoznačné - virtuální platební karta umožňuje pouze jeden způsob použití (placení přes internet), ale klienti upřednostňují spíše multifunkční produkty. Jako příklad lze uvést platební kartu VISA Electron od VB, se kterou lze platit přes internet, přestože se jedná o základní typ elektronické platební karty.

6.2.2. Cash back – výběr hotovosti během nákupu

Přibližně tři roky funguje služba cash back (Nacher, 2009). Představuje možnost vybírání hotovosti na pokladnách supermarketů. Podmínkou je, aby klient utratil za jeden nákup alespoň 300,- CZK. Pak může požádat o hotovost, minimálně 100,-, maximálně 1.500,- CZK (vždy v celých stokorunách). S poskytováním této služby

začala jako první ČSOB, následovaná Komerční bankou. Poplatek za tuto službu se obvykle pohybuje na úrovni poplatku za výběr z bankomatu vlastní banky nebo je zcela zdarma. V současnosti poskytuje cash back osm bank, jejichž přehled a poplatky uvádím v tabulce 4.

Tabulka 4: **Poplatky za službu cash-back**

Banka	Poplatek
Citibank	9,-- CZK
Česká spořitelna	4,-- CZK
ČSOB	zdarma
GE Money Bank	5,-- CZK
Komerční banka	zdarma
mBank	zdarma
Poštovní spořitelna	zdarma
Raiffeisenbank	zdarma ¹⁾

1) zdarma pro debetní karty, 10,-- CZK pro kreditní karty

Zdroj: www.bankovnipoplatky.com

6.2.3. Nové možnosti využívání platebních karet

V současné době se hledají stále nové možnosti rozšiřování a kombinování stávajících funkcí karet, z nichž nejzajímavější aktuální případy (Juřík, 2008), které jsou již v praxi, uvádím níže:

1) možnost zasílání plateb přes platební karty – kartové systémy v určitých směrech kopírují mezinárodní systém pro bankovní platby SWIFT, i když se u karet oproti SWIFTu jedná o mnohem menší částky. Společnosti MasterCard a VISA využily této podobnosti a v roce 2000 zavedly služby MasterCard Money Send a VISA Money Transfer, které fungují na následujícím principu – držitel karty může poslat peníze na účet platební karty jiné osoby, pokud zná její číslo a konec platnosti karty. Peníze je možné poslat i na běžný účet nebo je vyplatit v hotovosti na pobočce participující banky. Příjemce platby může být o převodu informován prostřednictvím sms nebo e-mailu. Předpokladem je spolupráce banky odesílatele a příjemce. Klient, který peníze

odesílá, se musí nejprve zaregistrovat na internetových stránkách a uvést potřebné údaje – informace o příjemci peněz, kam mají být doručeny (na účet karty, na běžný účet, vyplaceny v hotovosti), kontrolní CVV kód u MasterCard (CVV u karty VISA). U výplaty hotovosti v bance může klient nastavit lhůtu, do kdy tak si musí příjemce peníze vyzvednout, pokud tak neučiní, platba se vrátí zpět. V případě výplaty v hotovosti příjemce musí předložit osobní doklady, identifikační číslo transakce a kód PIN, které obdržel přes sms nebo e-mail. Platba je provedena do 2 pracovních dnů. Výhodou jsou nižší poplatky oproti převodu přes příkaz k úhradě.

2) využívání co-brandových karet – vznikají ve spolupráci jejich vydavatele s partnerem z komerční sféry (v oblasti mobilních operátorů, čerpacích stanic, leteckých společností). Tyto karty nabízejí kromě služeb klasické debetní (kreditní) karty navíc různé slevy, bonusy na vybrané zboží či služby, věrnostní programy. V ČR představují jeden z aktuálních trendů, kterými se trh platebních karet ubírá. Držitelé karet upřednostňují právě karty, jejichž používání jim může přinést dodatečný benefit (např. za jednotlivé platby získává držitel bonusové body, které může následně proměnit za konkrétní zboží či služby).

3) předplatní karty – se rozvíjejí především v posledních 10 letech v USA, Kanadě, Velké Británii. Jedná se o karty společností MasterCard, VISA, American Express, které slouží jako dárková karta, karta pro děti, cestovní karta, karta pro internetové platby. Princip spočívá v tom, že se na kartu vloží zvolená částka bezhotovostně nebo ve vybrané bance a lze ji použít k placení i výběru hotovosti z bankomatu. První dárkové karty byly již vydány i ve střední Evropě (v Maďarsku) a podle informací kartových asociací se pracuje na jejich projektech i v ČR.

4) bezkontaktní karty – cílem zavedení těchto karet bylo proniknout do nových tržních segmentů, ve kterých se přijímání tradičních karet jako platebního prostředku zatím příliš nedaří např. do sféry municipalit, vyšších územních správních celků, vzdělávacích, zdravotnických organizací, městské dopravy. Pro banky to znamená nové výnosy z procentuálních odvodů z transakcí. Pro obchodníky představuje tato technologie konkurenční výhodu spočívající ve zrychlení platebního procesu. U MasterCard je tento produkt pod názvem PayPass a společnosti VISA pod názvem payWave.

Princip spočívá v tom, že klient kartu pouze přiblíží bezkontaktní zóně platebního terminálu, přičemž není třeba, aby klient kartu předával zaměstnanci obsluhujícímu platební terminál v obchodě, zadával PIN a nepotřebuje ani žádný doklad. Zatím se ukazuje, že transakce takto provedené, jsou o třetinu rychlejší než platby ostatními typy karet, klienti utratí v průměru o 25 % více a provedou i více transakcí za měsíc. Používání bezkontaktního čipu také umožní zavedení nového designu v této oblasti, jelikož čip nemusí být umístěn jen na platební kartě, ale lze ho zabudovat např. na přívěsek ke klíčům, do mobilního telefonu nebo do hodinek, které se při placení přiblíží platebnímu terminálu. U nákupů v hodnotě pod 500,-- CZK není vyžadován ani podpis držitele karty. Karta je tudíž vhodná všude tam, kde je důležitá rychlost při placení (např. na parkovištích, v městské hromadné dopravě).

Tato nová platební metoda má několik úrovní zabezpečení:

- klient nemusí kartu vydat z ruky a tudíž po celou dobu transakce dohlíží na její průběh
- aby bylo možné kartu přečíst, je nutné ji přiložit velmi blízko ke čtečce (do vzdálenosti dvou až pěti centimetrů), což vyloučí možnost přečtení jiným zařízením
- opatření banky k potvrzení skutečnosti, že klient je právoplatným držitelem karty - jestliže karta zaznamená několik po sobě jdoucích transakcí, klient musí vložit kartu do čtečky a zadat PIN, a to bez ohledu na výši nákupu. Limit transakcí stanovuje vydávající banka podle míry využití konkrétním majitelem karty a může zohledňovat množství nebo hodnotu

7. Hodnocení prostředků platebního styku u vybraných bank

V této části popisují nástroje platebního styku z praktického hlediska a uvádím jejich nejčastější výhody a nevýhody z pohledu klienta, přičemž se zaměřuji na firemního klienta. Firemní klient používá na rozdíl od klienta – fyzické osoby občana určité služby ve větší míře např. větší počty vkladů v hotovosti při skládání tržeb uskutečněných v hotovosti nebo větší počty zahraničních plateb, případně používá zcela specifické nástroje platebního styku, které fyzická osoba – občan nepoužívá vůbec (dokumentární platby) či pouze zcela výjimečně (zahraniční platby, využití šeků).

Příklady a průběh při použití příslušného platebního nástroje a doporučení z oblasti tuzemského a zahraničního platebního styku jsou aplikovány na podmínky ve VB.

Cílem je srovnat nejen jednotlivé nástroje platebního styku, ale i poplatky za jejich používání z pohledu firemního klienta ve třech bankovních institucích – VB, Oberbank a RB. K porovnání byly použity sazebníky poplatků za poskytování služeb, pracovní a prodejní materiály těchto bank.

7.1. Hotovostní platební styk

Hotovostní platební transakce je možné provádět těmito způsoby:

- 1) vkladem peněžních prostředků v hotovosti na pokladně
- 2) výběrem peněžních prostředků v hotovosti na pokladně
- 3) výběrem peněžních prostředků prostřednictvím šeku (výběrního poukazu)
- 4) výběrem peněžních prostředků v hotovosti platební kartou z bankomatu nebo prostřednictvím služby Cash Advance (výběr hotovosti kartou na pokladně v bance)

Za autorizaci hotovostní transakce se považuje vlastnoruční podepsání pokladního dokladu v souladu s podpisovým vzorem, v případě použití platební karty pak použití (zadání) bezpečnostního prvku (PINu).

První dva způsoby hotovostních transakcí jsou vklad a výběr peněžních prostředků v hotovosti. Srovnání poplatků za tyto transakce je uvedeno v tabulce 5.

7.1.1. Vklad peněžních prostředků v hotovosti ve prospěch účtu příjemce

V současnosti banky upravují či zcela ruší na základě potřeb a přání jejich klientů poplatky za některé služby. Jedná se především o nejfrekventovanější operace na účtech a dále o služby, které klienti využívají nejčastěji. Poplatek za vklad hotovosti ve VB se vztahuje pouze na firemní klienty, tzn. fyzické osoby – podnikatele a právnické osoby a činí 10,-- CZK za vklad. Pro fyzické osoby – občany platí, že v současné době VB zpoplatňuje pouze vklady nad tzv. nadměrnou hotovostní hranici, která činí 500.000,-- CZK a zároveň pokud se jedná o vklady uskutečněné v průběhu jednoho dne. Oberbank požaduje, v případě vkladu v jiné měně než je veden účet, poplatek 1 % z vkládané částky.

RB navíc účtuje i za vklad, který uskutečňuje třetí osoba tzn. osoba, která není majitelem ani disponentem účtu, v jehož prospěch je hotovost vkládána. Tím se ztrácí výhoda pro obchodní partnery klienta, kteří by mu případně chtěli vkládat přímo na účet, jelikož jsou přímo zatíženi poplatkem při vkladu hotovosti. Naopak u VB a Oberbank byl dříve zatížen účet klienta bez ohledu na vkládajícího výše uvedeným poplatkem za vklad hotovosti.

Vklad a přepočítávání mincí zpoplatňují všechny tři banky. Důvodem je vysoká pracnost a náklady spojené s tříděním a uložením mincí.

Nakládání s hotovostí může mít tyto nevýhody:

- a) riziko při převozu velkých částek hotovosti
- b) pracnost pro klienta z důvodu nutnosti mít roztríděné peněžní prostředky dle nominálních hodnot – vztahuje se zvláště na mince, jinak je mu účtován zvýšený poplatek za manipulaci s neroztríděnými mincemi
- c) za vklad hotovosti je účtován vyšší poplatek než za došlou platbu na účet - poplatek za vklad hotovosti do částky 500.000,-- CZK za den je u VB i RB 10,-- CZK, nad částku 500.000,-- CZK pak u VB 10,-- CZK + 0,1 % z vkládané částky, u RB 10,-- CZK + 0,15 % z celkové vkládané částky za den na 1 účet, zatímco poplatek za došlou platbu je u VB 6,-- CZK, u RB 7,-- CZK.

- d) nárůst poplatku při vkladu vyšších částek nad tzv. nadměrnou hotovostní hranici (v případě VB a RB 500.000,-- CZK) nebo při vkladu v jiné měně, než je veden účet (v případě Oberbank)
- e) přes nárůst počtu poboček v obchodní síti VB a Oberbank stále ještě nižší počet poboček ve srovnání s velkými bankami, což může být nevýhodou pro klienty z míst, kde pobočka chybí – klient s potřebou vkládat denně hotovost z menšího místa zvolí raději přístupnější banku např. Českou spořitelnu

7.1.2. Výběr peněžních prostředků v hotovosti z účtu na pokladně

Mezi nevýhody při výběru hotovosti na pokladně patří především vyšší poplatky:

- a) za výběr na pokladně je účtován vyšší poplatek než za výběr platební kartou z bankomatu - poplatky za výběr hotovosti činí 45,-- CZK u VB (oproti 3,-- CZK při výběru z vlastního bankomatu a 30,-- CZK při výběru z cizího bankomatu), 40,-- CZK u Oberbank (oproti 6,-- CZK a 36,-- CZK) a 60,-- CZK u RB (oproti 19,90 CZK s tím, že první dva výběry v měsíci z vlastního bankomatu jsou zcela zdarma a 39,90 CZK z cizího bankomatu)
- b) nárůst poplatku při výběru vyšších částek – vyšším poplatkem je zatěžován výběr hotovosti nad určitou částku v průběhu jednoho dne. Takový výběr je klient povinen nahlásit dva pracovní dny před dnem výběru. Hranice, od které je třeba výběr nahlásit činí u VB a Oberbank 250.000,-- CZK, u RB 100.000,-- CZK. VB účtuje i za neohlášení výběru nad 250.000,-- CZK poplatek 1.000,-- CZK. Za nevyzvednutí nahlášeného výběru účtují poplatek všechny tři banky.

Oberbank umožňuje vybírat a vkládat v zahraničí na účty vedené v ČR v rámci banky za poplatek 200,-- CZK (platí pro Rakousko, Německo, Slovensko, Maďarsko). Tuto službu VB a RB zatím nenabízí a klient musí použít platební kartu pro výběr hotovosti z bankomatu, případně službu Cash Advance. Poplatky za transakce kartou jsou uvedeny dále v tabulce 9.

Tabulka 5: Srovnání poplatků za hotovostní operace mezi VB, Oberbank a RB

Operace	VB	Oberbank	RB
Vklad hotovosti			
v měně účtu	zdarma	zdarma	
v jiné měně než je veden účet	zdarma	1%	
Vklad hotovosti do 500.000,-- CZK v průběhu jednoho dne (účetní položka)	10,--		10,--
Vklad hotovosti nad 500.000,-- CZK v průběhu jednoho dne (účetní položka)	10,-- + 0,1 % z vložené částky, max. 1.000,--		10,-- + 0,15 % z vložené částky
Vklad hotovosti realizovaný třetí osobou do 500.000,-- CZK v průběhu jednoho dne			55,--
Vklad hotovosti realizovaný třetí osobou nad 500.000,-- v průběhu jednoho dne			55,-- + 0,15 % z celkové vložené částky za den na 1 účet
Výběr hotovosti			
Výběr hotovosti do 250.000,-- CZK (u RBCZ do 500.000,-- CZK)	45,--	40,--	60,--
Výběr hotovosti nad 250.000,-- CZK v průběhu jednoho dne (u RBCZ nad 500.000,-- CZK)	45,-- + 0,1% z vybrané částky, max. 2.000,--	40,--	60,-- + 0,15 % z vybrané částky
Zpracování mincí			
a) tříděných	100,-- (účetován od 100 ks)	1% min. 50,--	20,-- (účetován od 100 ks)
b) netříděných	1% min. 100,--, max. 1.500,-- (účetován od 100 ks mincí)	1% min. 100,--	100,-- (účetován od 100 ks)
Nevyzvednutí nahlášeného výběru	0,3% min. 500,--	0,25 % z částky	1 % min. 500,--
Vklad v zahraničí na účet vedený v ČR		200,--	
Výběr v zahraničí z účtu vedeného v ČR		200,--	

Zdroj: sazebníky bank

7.1.3. Výběr peněžních prostředků prostřednictvím šeku

K běžným korunovým a devizovým účtům jsou klientům VB a Oberbank vydávány klientské šeky k běžným účtům (jedná se o šeky soukromé popsané v podkapitole 5.5.2. Soukromé šeky). Šeky jsou vydávány ve formě šekové knížky, která obsahuje zpravidla 10 kusů šeků (RB nabízí vydání knížky s tzv. výběrními doklady). O vydání šeku může požádat pouze majitel účtu nebo osoba pověřená k nakládání s účtem, která musí předložit speciální plnou moc určenou k žádosti o vydání šeků. Na základě této žádosti majitel účtu, případně osoba zplnomocněná k převzetí šeků, obdrží od banky příslušný počet formulářů.

V této části zmíním obecné zásady pro přijímání šeků platné ve VB, které se vztahují nejen na klientské šeky vydávané k běžným účtům, ale i na šeky převzaté k inkasu.

Obecné zásady pro přijímání šeků ve VB

- 1) kontrola, zda šek obsahuje všechny podstatné náležitosti (jsou uvedeny v kapitole 5. 1. Právní úprava šeků), dále se kontroluje, zda není šek ušpiněn nebo poničen (zejména v místech, kde by mohl být nečitelný údaj předmětem sporu), údaje na šeku nesmí být škrtnuty, mazány a přepisovány
- 2) kontrola, zda se nejedná o šek, který je hlášený jako ztracený nebo odcizený a je uveden na tzv. Stoplistu
- 3) kontrola data vystavení šeku – v případě, že šek je předložen po uplynutí prezentační lhůty:
  - a) šek VB proplatí, pokud nebyl odvolán nebo pokud nebyla výplata šeku zakázána („stop payment“)
  - b) šek klienta jiné banky a bankovní šek je možné přijmout pouze k inkasu (tzv. k zúčtování)
- 4) ověření totožnosti předkladatele šeku

- 5) šek se nechá na rubu klientem podepsat (maximálně do 1/3 šeku – viz obrázek 2) – tzv. žirování (postup je popsán v kapitole 5. 4. Žirování šeků). Prostor pro podpis klienta je na rubové straně šeku většinou vymezen. V případě, že tomu tak není, otočí se šek zprava doleva a klient se podepíše v levé třetině. U šeku vystaveného (převedeného) na právnickou osobu je třeba k podpisu osoby oprávněné jednat za firmu připojit razítko firmy, případně hůlkovým písmem doplnit celý název firmy.
- 6) Proplacení cestovního šeku v cizí měně – standardně se cestovní šek vyplácí na pokladně vždy v CZK. Pokud klient požaduje proplatit šek v cizí měně např. v USD, existují dva způsoby provedení:
- jako spojení dvou samostatných transakcí – nákup cestovního šeku tzn. jeho proplacení v CZK, po kterém následuje směnárenská transakce prodej valut CZK za USD
  - převzetí šeku k inkasu s výhradou storna - klientovi se částka vyplatí až po připsání na účet (tento způsob je popsán v podkapitole 7.2.6. Předložení šeku k inkasu)

Obrázek 2: **Žirování šeku**

a) líc šeku

Zaplaťte za tento šek

b) rub šeku

1/3 žiro   2/3 musí zůstat prázdné

Zdroj: VB

Klienta je také třeba seznámit s tím, kde jsou propláceny jednotlivé druhy šeků – viz tabulka 6. Podle toho probíhá v bance následné zpracování šeků.

Tabulka 6: **Přehled míst k přijímání jednotlivých druhů šeků ve VB**

Na přepážce jsou přijímány k inkasu (k zúčtování)	Na pokladně jsou přijímány k proplacení v hotovosti
šeky VB CZ, a.s. šeky jiných bank cestovní šeky (klient požaduje vyplacení původní měny)	šeky VB CZ, a.s. cestovní šeky

Zdroj: VB

Postup při předložení klientského šeku k vyplacení hotovosti ve VB je následující:

- 1) Po předložení šeku klientem probíhá kontrola šeku pracovníkem pokladny, zejména se kontroluje datum, částka, číslo účtu (zda je na účtu dostatek prostředků), podpis výstavce šeku dle podpisového vzoru a zda na šek není uveden na tzv. Stoplistu.
V případě předložení šeku po prezentační lhůtě se šek vrací klientovi s doporučením, aby si nechal vystavit nový šek nebo požádal svoji banku o bezhotovostní inkaso šeku.
- 2) Předkladatel šeku musí prokázat svou totožnost, na rubu šeku se poznamená druh a číslo dokladu, podle kterého byla provedena kontrola rodného čísla nebo data narození.
- 3) Pokud je šek vystaven na vyšší hodnotu než 1.000,-- EUR či její protihodnotu, je nutné provést identifikaci v souladu s vnitřním předpisem banky, který se řídí Zákonem o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.
- 4) Předkladatel šeku (majitel) se podepíše na rubu šeku (viz obrázek 2).
- 5) Poté je šek pracovníkem pokladny označen na rubu razítkem banky s datem přijetí a podpisem.
- 6) Dokladem k výplatě šeku je pokladní doklad, na který se poznamená číslo šeku.

Mezi výhody šeků vydávaných k běžným účtům patří tyto:

- a) primárně jsou určeny pro výběr hotovosti na pokladně bez nutnosti zadávat další osobu do podpisového vzoru
- b) mohou být také použity pro zúčtování ve prostěch účtu majitele šeku tzn. osoby uvedené na šeku a pak je s nimi nakládáno jako se šekem k inkasu
- c) úspora času pro majitele účtu či disponenty – výběrem hotovosti je pověřena jiná osoba např. účetní, kterou ale nechce majitel účtu trvale zapsat do podpisových vzorů, ale chce pouze, aby jí bylo umožněno vybírat hotovost

K nevýhodám lze zařadit:

- a) klient musí dodržet přesná pravidla pro vyplnění šeku, jinak hotovost není vyplacena. Způsob vyplnění klientského šeku uvádím v příloze 5.
- b) nárůst poplatku při výběru částek nad 250.000,-- CZK – ze stejných důvodů jako u výběru hotovosti

Do nevýhod lze zařadit i rizikové situace, ve kterých není možné šek proplatit z důvodů nesplnění podmínek nutných k proplacení či převzetí šeku bankou, které uvádím v tabulce 7.

Tabulka 7: **Možné rizikové situace nepřevzetí šeku k proplacení/k inkasu ve VB**

Příčina	Postup ze strany banky
1. neplatný průkaz totožnosti, předložení šeku neoprávněnou osobou	vrácení šeku předkladateli bez jakéhokoli záznamu na šeku, pouze s ústním vysvětlením
2. chybí podstatná náležitost	
3. šek je pomačkaný, ušpiněný nebo jinak poškozený (údaje škrtnuty, opravovány)	přijetí šeku výhradně k inkasu, v případě podezření z podvodu viz níže
4. nesouhlasí podpis výstavce podle podpisového vzoru u klientských šeků	pokud předkladatel žádá šek zpět a nejedná se o podezření z podvodu, banka vrátí šek předkladateli bez jakéhokoli záznamu na šeku, pouze s ústním vysvětlením popř. se souhlasem předkladatele opatření doložkou o neproplacení z důvodu nesouhlasu podpisu výstavce
5. šek je předložen po prezentační lhůtě a je výstavcem odvolán	vrácení šeku předkladateli s doložkou o neproplacení z důvodu odvolání + pořízení kopie šeku pro banku
6. nekrytý šek	vrácení šeku předkladateli s doložkou o neproplacení z důvodu nekrytého šeku + pořízení kopie šeku pro banku
7. podezření z podvodu	zadržení šeku, vystavení potvrzení klientovi o zadržení s uvedením důvodu
8. šek je hlášen jako odcizený nebo ztracený	zadržení šeku, vystavení potvrzení klientovi o zadržení s uvedením důvodu

Zdroj: VB

Srovnání poplatků za používání šeků k běžným účtům uvádím v tabulce 8. Za výplatu hotovosti na základě šeku k běžnému účtu si banky účtují stejný poplatek jako za standardní výběr hotovosti na pokladně – technicky se jedná v podstatě o stejnou operaci s tím rozdílem, že v případě šeku obsahuje pokladní operace více kroků (kontrola šeku, předkladatele atd.)

7.1.4. Nákup a prodej cestovních šeků

Pokud má klient zájem o cestovní šeky, VB a RB nabízí šeky American Express. Mezi výhody používání cestovních šeků lze uvést tyto skutečnosti:

- a) cestování s nimi je bezpečnější než převážení hotovosti. V případě ztráty nebo odcizení cestovních šeků dostává klient náhradu.

- b) další výhodou je to, že pokud si je klient chce koupit, nemusí mít v bance veden běžný účet
- c) při jejich použití neplatí žádný limit (na rozdíl od používání platebních karet) - zde záleží na podmínkách konkrétní banky, ale zpravidla si klient může nechat proplatit celkovou částku všech jeho cestovních šeků
- d) při proplácení se používá výhodnější směnný kurz, než při prodeji hotovosti – pokud banka cestovní šek od klienta nakupuje, použije se kurz deviza nákup, při prodeji kurz deviza prodej

Tabulka 8: **Srovnání poplatků za hotovostní operace – šeky mezi VB, Oberbank a RB**

Operace	VB	Oberbank	RB
Vydání klientského šeku k běžnému účtu	3,--	4,--	5,--
Proplacení klientského šeku v hotovosti:			
a) do 250.000,-- CZK (u RB do 500.000,-- CZK)	zdarma	40,--	60,--
b) nad 250.000,-- CZK (u RB nad 500.000,-- CZK)	0,1% z částky, max. 1.000,--	40,--	60,-- + 0,15 % z vybrané částky
Nákup cestovních šeků ve stejné CM	1% min. 150,-- + příplatek 10,-- za každý šek		2%, min. 50,--
Prodej cestovních šeků	1% min. 150,-- + příplatek 10,-- za každý šek		1%

Zdroj: sazebníky bank

7.1.5. Výběr peněžních prostředků v hotovosti platební kartou

Všechny srovnávané banky vydávají mezinárodní platební karty dvou největších karetních asociací – VISA a MasterCard. Pro fyzické osoby – podnikatele a pro právnické osoby jsou určeny služební platební karty. Lze je vydat ke korunovým i cizoměnovým účtům.

K výhodám služebních platebních karet patří:

- a) přístup k peněžním prostředkům mimo otevírací dobu banky
- b) žádné poplatky při platbě debetní kartou u obchodníka
- c) při dodržování zásad práce s platební kartou vyšší bezpečnost oproti hotovosti
- d) nižší poplatek za výběr z bankomatu oproti výběru na pokladně (zvláště u výběrů z vlastních bankomatů příslušné banky)
- e) při placení kartou v zahraničí, pokud má klient účet v CZK, částka je přepočítávána na CZK výhodnějším devizovým kurzem
- f) při používání služebních platebních karet zaměstnanci klienta, nemusí klient dopředu plánovat jejich výdaje na služebních cestách
- g) čerpání prostředků z účtu až v době zúčtování transakce (v případě kreditní karty lze hovořit o poskytnutí úvěru)
- h) bezpečnost platebních transakcí je chráněna používáním PIN kódu a/nebo ověřením podpisu klienta. Platební karty RB navíc patří ke kartám, které umožňují zvýšení bezpečnosti pomocí tzv. zamykání karty. Účelem této služby je zabránit neoprávněným výběrům nebo platbám v případech, kdy dojde ke ztrátě platební karty nebo okopírování magnetického proužku na platební kartě. Základem je on-line propojení tří samostatných komunikačních sítí s bankovním systémem RB (autorizační síť platebních karet, síť mobilních operátorů a internetu). Služba se vztahuje pouze na transakce uskutečněné on-line (bankomaty, on-line terminály). Stav karty je kontrolován při každé autorizované transakci. Klient může stav karty kdykoli změnit zasláním SMS nebo prostřednictvím internetového bankovníctví a změna je provedena okamžitě, tak aby mohl kartu použít. Aktivace služby u nově vydávané karty je zdarma, za odemknutí karty přes SMS (internet) činí poplatek 3,90 CZK, přes

telefonní bankovníctví nebo na pobočce 23,90 CZK. Za zamknutí karty prostřednictvím SMS a internetu RB neúčtuje žádný poplatek, pouze v případě zamknutí přes telefonní bankovníctví nebo na pobočce je poplatek 20,- CZK. Zjišťování stavu karty – zda je zamčená (odemčená) je zdarma.

- i) při ztrátě karty může klient použít nepřetržitou linku pro zablokování karty
- j) možnost získání doplňkových služeb – pro některé druhy karet jsou zahrnuty již automaticky (pojištění pro cesty do zahraničí), případně za poplatek (pojištění pro případ ztráty nebo krádeže karty). Ve VB je v ceně karty zahrnuto pojištění pro služební a soukromé cesty do zahraničí u prestižních karet MasterCard Business a Gold a VISA Business a Gold. Ke kartám typu MasterCard Standard a VISA Classic je možné toto pojištění dodatečně sjednat. Pojištění pro případ ztráty nebo krádeže se nevztahuje na transakce, při kterých byl použit PIN. Jeho výhodou spočívá v tom, že klientovi pojišťovna uhradí peněžní prostředky z neoprávněných transakcí, přičemž ochrana se vztahuje i na transakce uskutečněné určitou dobu před nahlášením ztráty nebo krádeže. U VB se jedná o transakce provedené až 72 hodin před nahlášením. V případě RB pojišťovna hradí ztráty zpětně do 48 hodin od telefonického nahlášení ztráty karet typu Gold a Business, u ostatních typů karet jsou ztráty kryty od začátku dne, kdy klient ztrátu nebo krádež telefonicky oznámil.
- k) více služeb uskutečňovaných přes bankomat – lze sem zařadit tisk „minivýpisu“ z účtu, zadání příkazu k úhradě, vklady hotovosti. Tyto služby se na českém trhu zatím nerozšířily, výjimkou je platba účtů telefonním operátorům. Jinak slouží bankomaty ke svému hlavnímu účelu tj. výběru hotovosti. Je otázkou času, kdy i české banky začnou služby přes bankomat nabízet na základě poptávky klientů.

Nevýhody:

- a) v případě ztráty (odcizení) karty riziko zneužití – lze ho snížit sjednáním výše uvedeného pojištění pro případ ztráty nebo krádeže
- b) poplatky spojené se ztrátou karty – kvůli své výši dříve patřily do nevýhod platebních karet. V současnosti je banky v souvislosti s platností nového

Zákona o platebním styku zrušily, ačkoliv některé z nich tento poplatek „rozpustily“ do jiných poplatků, zpravidla do poplatku za vedení karty

- c) omezený limit výběru - v případě potřeby výběru vyšší částky než je stanovený limit na kartě nutnost navštívit pobočku za účelem výběru hotovosti na pokladně nebo zvýšení limitu na kartě

Přesto, že se pobočková síť VB a Oberbank neustále rozšiřuje, počet bankomatů je u obou bank ještě poměrně nízký. Výhodou obou bank je tedy spolupráce v oblasti platebních karet s ČSOB, která umožňuje jejich klientům používat za nižší poplatek svou širokou síť bankomatů, oproti poplatku za výběr z bankomatů ostatních bank. VB účtuje za výběr z bankomatu ČSOB 6,-- CZK, Oberbank pak 12,-- CZK.

Srovnání poplatků za transakce platební kartou je uvedeno v tabulce 9.

Tabulka 9: **Srovnání poplatků za transakce platebními kartami mezi VB, Oberbank a RB**

Operace	VB	Oberbank	RB
Výběr z bankomatu v tuzemsku:			
a) bankomat vlastní	3,--	6,--	
- první dva výběry v kalend. měsíci			zdarma
- třetí a další výběr v kalend. měsíci			19,90
b) bankomat ČSOB	6,--	12,--	39,90
c) ostatní bankomaty	30,--	36,--	39,90
Výběr z bankomatu v zahraničí	75,-- + 0,5% z částky	80,-- + 0,5% z částky	100,-- + 0,5% z částky
Platba kartou u obchodníka v ČR nebo v zahraničí	zdarma	zdarma	zdarma
Výběr hotovosti kartou na přepážce (Cash Advance)			
a) ČR	1 % min. 50,--	100,-- + 0,5 %	150,-- + 0,5 %
b) zahraničí	180,-- + 1 %	180,-- + 0,5 %	150,-- + 0,5 %

Zdroj: sazebníky bank

7.2. Bezhotovostní platební styk

7.2.1. Tuzemské platby

Tuzemský platební styk je možné provádět těmito způsoby:

- 1) jednorázovým příkazem k úhradě (jednotlivým nebo hromadným)
- 2) příkazem k inkasu – zadává ho příjemce platby své bance, aby převedla peněžní prostředky z účtu plátce ve prospěch příjemce
- 3) trvalým příkazem k úhradě – pro opakující se platby stejné částky stejnému příjemci ve stanovený den
- 4) trvalým příkazem k inkasu – pro opakující se inkaso stejné částky z účtu stejného plátce ve stanovený den
- 5) automatickým převodem zůstatku – opakující se převody různých částek nad stanovený limit klientem mezi dvěma účty klienta v rámci banky, případně na účet v jiné bance. V bankách se označuje jako např. SWEEP, Inteligentní spoření atd.

Platební příkaz je proveden v případě jeho řádného vyplnění, především pokud obsahuje čitelně vyplněné všechny povinné náležitosti platebního příkazu.

Povinné náležitosti tuzemských platebních příkazů jsou:

- a) bankovní spojení plátce – předčíslí (2-6 číselných znaků) + číslo účtu (2 - 10 číselných znaků) + kód banky (4 číselné znaky)
- b) měna platby - pokud není uvedena, má se za to, že je v CZK (3 znaky dle ISO normy)
- c) částka čísla (max. 12 číselných znaků + 2 znaky na desetiny)
- d) celková částka na hromadném platebním příkazu (max. 12 číselných znaků + 2 znaky na desetiny)
- e) bankovní spojení příjemce – předčíslí (2-6 číselných znaků) + číslo účtu (2-10 číselných znaků) + kód banky (4 číselné znaky)
- f) podpis podle platného podpisového vzoru včetně otisku razítka, pokud je uvedeno v podpisovém vzoru případně dalších náležitostí

Nepovinné náležitosti:

- a) variabilní symbol (max. 10 číselných znaků)

- b) konstantní symbol (max. 10 číselných znaků) - povinný je v případě, že je platba výdajem nebo příjmem státního rozpočtu nebo pokud tak stanoví zvláštní právní předpis (Vyhláška ČNB č. 514/2002 Sb.). Klient nesmí uvádět tzv. bankovní konstantní symboly, které nejsou určeny pro platby klienta, a mezi které patří konstantní symboly 5,6,51,1178,2178,3178.
- c) specifický symbol (max. 10 číselných znaků)
- d) datum a místo vystavení
- e) datum splatnosti max. 90 dní po datu předání platebního příkazu bance
- f) zpráva pro příjemce (max. 2x35 znaků) - text se přenáší na výpis příjemce platby.

Vzory formulářů pro tuzemské platební příkazy používané ve VB jsou uvedeny v přílohách 6 a 7.

7.2.2. Příkaz k úhradě pořízený prostřednictvím elektronického bankovníctví

Příkazy k úhradě může klient předkládat na papírových formulářích, nicméně doporučuje se klientům papírové příkazy nahradit některým z prostředků přímého bankovníctví. Prostředky přímého bankovníctví může klient využívat nejen ke zjišťování zůstatku na účtu a zadávání příkazů k úhradě, ale samozřejmě i k ostatní komunikaci s bankou např. k založení, změně, zrušení trvalého příkazu či inkasa, žádosti o vydání platební karty, sledování kurzovního lístku. Přímé bankovníctví lze pro větší přehlednost rozdělit ještě do těchto částí:

- 1) Internetové bankovníctví (internetbanking) - nabízí všechny tři srovnávané banky. Je vhodný spíše pro privátní klienty, případně pro menší firmy s nižším objemem plateb.
- 2) Telefonní bankovníctví (phonebanking) – nabízí VB a RB. Oberbank jej ve své nabídce měla pro fyzické osoby - občany, ale v současné době není v aktuální nabídce banky. Phonebanking je také vhodný pro privátní klienty a fyzické osoby – podnikatele a menší firmy.
- 3) Elektronické bankovníctví - nabízí všechny tři srovnávané banky. Je vhodné pro firemní klienty s velkým objemem plateb. Zahrnuje systémy homebanking a multicash.

- a) Homebanking - klient má možnost si zadat velké množství příkazů k úhradě předem bez nutnosti připojení – v tzv. off-line režimu. Výhodou je možnost propojení s účetním nebo mzdovým systémem. Může mít také více uživatelských stanic pro práci více uživatelů současně nebo si může stanovit nutnost autorizace podpisu platebního příkazu více uživateli např. účetní + jednatel. Výhodou je také možnost sestavení si vlastního registru účtů obchodních partnerů.
- b) Multicash – je mezinárodní systém elektronického bankovníctví – umožňuje ovládat současně účty vedené v tuzemské bance a v zahraničí. Výhodný je pro firmu, která má dceřinnou společnost v zahraničí a chce mít kontrolu nad jejími finančními toky. Klient může navíc autorizovat platební příkazy z jiného místa (např. ze zahraničí), než kde byly vytvořeny – jedná se o tzv. vzdálený podpis plateb.

Používání elektronického bankovníctví klientem je výhodné i pro banku – klient „nezatěžuje“ svými písemnými příkazy k úhradě její pracovníky, pro které znamená klasický příkaz k úhradě doručený osobně na přepážku celou řadu činností – od jeho převzetí od klienta, kontroly podpisových vzorů na příkazu, natypování položek z příkazu do systému a jejich následnou kontrolu a autorizaci. Nasvědčují tomu i poplatky za jednotlivé vyšlé platby na písemných příkazech, jejichž srovnání s poplatky za elektronické příkazy uvádím v tabulce 11.

Výhody:

- a) výrazná úspora na poplatcích oproti poplatkům za položku na papírovém příkazu doručeném do banky
- b) možnost sledování účtu z kanceláře (domova) bez nutnosti návštěvy banky
- c) možnost propojení s účetním programem v případě homebankingu a programu Multicash
- d) vytvoření šablon pro opakující se platby

- e) prodloužené termíny pro doručení platebních příkazů (až do 17.00 hodin u VB, do 18.00 hod u RB místo do 15.00 hodin jako je tomu u písemných příkazů)
- f) informace o předúctovaných platbách ještě před obdržáním výpisu

Případných nevýhod u přímého bankovníctví mnoho nenajdeme. Klient musí počítat s vyššími počátečními pořizovacími náklady v případě speciálního softwaru pro homebanking a Multicash. Tyto dvě aplikace zároveň vyžadují minimální hardwarové a softwarové vybavení. Kvůli vyšší technické náročnosti je zpravidla u klienta instaluje pracovník banky s poskytnutím zaškolení. Naproti tomu internetbanking a phonebanking patří mezi uživatelsky jednoduché aplikace, které si každý klient může dle instrukcí banky aktivovat sám.

Srovnání poplatků za pořízení určitého prostředku přímého bankovníctví, případně speciálního softwaru (pokud je nutný) a poplatků za jejich užívání je uvedeno v tabulce 10.

Tabulka 10: Srovnání poplatků za pořízení a užívání prostředků přímého bankovníctví mezi VB, Oberbank a RB

Operace	VB	Oberbank	RB	
Internetbanking				
Jednorázový poplatek za vydání bezpečnostního tokenu	250,--			
Jednorázový poplatek za vydání bezpečnostních obálek (za vydání hesel a certifikátu)	zdarma	20,--	zdarma	
Jednorázový poplatek za aktivaci (zřízení služby)	zdarma	zdarma	zdarma	
Měsíční poplatek za užívání				
a) fyzická osoba - podnikatel	30,--	90,--	160,--/120,--/ 100,-- (50,--) ¹⁾	
b) právnická osoba	100,--			
Vydání nových bezpeč. údajů	100,-- ²⁾	zdarma	zdarma	
Zaslání emailu o zůstatku	zdarma		zdarma	
zaslání SMS o zůstatku	zdarma		4,--	
Zrušení služby	zdarma		zdarma	
Telefonní bankovníctví				
Jednorázový poplatek za aktivaci	zdarma	produkt již není v aktuální nabídce banky	160,--/120,--/ 100,-- (50,--) ¹⁾	
Měsíční poplatek za užívání	39,--			
Obnovení bezpečnostních údajů	100,--			zdarma
Zrušení služby	zdarma			zdarma
Homebanking				
Jednorázový poplatek za software Gemini včetně instalace a zaškolení	3.000,--	3.500,--	5.950,--	
Měsíční poplatek za užívání				
a) fyzická osoba - podnikatel	199,--	150,--	750,--	
b) právnická osoba		200,--		
Multicash				
Jednorázový poplatek za instalaci	5.000,--	7.000,--	9.520,--	
Jednorázový poplatek za aktivaci	3.000,--	1.000,--		
Měsíční poplatek za užívání	1.000,--	310,--	1.000,--	

1) cena závisí na počtu aktivovaných komunikačních kanálů (3/2/1)

2) 100,-- CZK – pokud klient hesla zapomene, v případě obnovení již skončených hesel zdarma

Zdroj: sazebníky bank

7.2.3. Trvalý příkaz k úhradě a příkaz k inkasu

K výhodám trvalého příkazu k úhradě patří:

- a) banky si účtují nižší poplatek za provedení platby než při opakovaném zadávání jednorázového příkazu
- b) automatické provádění příkazu – odstraňuje nutnost chodit pravidelně do banky

Mezi nevýhody lze uvést případ nadlimitního inkasa či nedostatku krytí na účtu, kdy se inkaso či trvalý příkaz neprovede, a z toho plynoucí nutnost zadat platbu jako jednorázový příkaz za vyšší poplatek. Výhodou ve VB je, že zde nekryté trvalé příkazy a inkasa „čekají“ pět pracovních dnů – pokud během této doby klientovi přijde na účet platba nebo vloží hotovost, jsou trvalé příkazy a inkasa provedeny.

Z tabulky 11 vyplývá, že u všech srovnávaných bank je výhodnější využívat prostředků přímého bankovníctví než papírových platebních příkazů. Například zatímco za vyšlou platbu mimo banku poslanou přes internetbanking klient zaplatí ve VB a Oberbank 3,- CZK a v RB 5,-- CZK, za platbu na písemném příkazu zaplatí ve VB a Oberbank 30,-- CZK, v RB 40,--, přičemž se samozřejmě jedná o poplatek za jednu položku na příkazu k úhradě. Při množství firemních plateb by pak poplatky značně narostly, pokud by klient nepoužíval elektronické bankovníctví.

V konkrétních podmínkách banky se mohou poplatky ještě zvýšit. U VB se jedná o podávání příkazů na tzv. nestandardních formulářích, kterými se rozumí všechny formuláře příkazů k úhradě, které nejsou vydány bankou klientovi např. příkazy vytištěné z účetního programu. Jedná se zde o to, že takové příkazy nelze automaticky zpracovat, ale vyžadují manuální zásah při jejich typování do systému. Za položku mimo banku na nestandardním příkazu k úhradě si VB účtuje 55,-- CZK, zatímco na standardním formuláři od banky 30,-- CZK. RB dokonce rozlišuje poplatky dle splatnosti příkazu – za odchozí položku se splatností v den podání příkazu nebo s neuvedenou splatností si účtuje 50,-- CZK, za odchozí položku se splatností následující den po podání příkazu nebo později 40,-- CZK.

Tabulka 11: Srovnání poplatků tuzemského bezhotovostního platebního styku mezi VB, Oberbank a RB

Operace	VB	Oberbank	RB
Došlá platba			
a) v rámci banky	zdarma	6,--	5,--
b) z jiné banky	6,-- ¹⁾	6,--	7,--
Vyšlá platba			
a) položka pořízená prostřednictvím elektronického bankovníctví			
aa) Internetbanking			
- v rámci banky	zdarma	3,--	3,--
- mimo banku	3,--	3,--	5,--
ab) Homebanking (Multicash)			
- v rámci banky	zdarma	3,--	6,--
- mimo banku	3,--	3,--	7,--
b) položka pořízená prostřednictvím telefonického bankovníctví			
- v rámci banky	6,--	není nabízeno	13,--
- mimo banku	6,--	není nabízeno	15,--
c) položka na papírovém platebním příkazu			
- v rámci banky se splatností následující den nebo později	zdarma	30,--	38,--
- v rámci banky se splatností v den podání nebo s neuvedenou splatností	zdarma	30,--	50,--
- mimo banku se splatností následující den nebo později	30,--	30,--	40,--
- mimo banku se splatností v den podání nebo s neuvedenou splatností	30,--	30,--	50,--

Operace	VB	Oberbank	RB
Vyšlá platba			
a) trvalý příkaz			
- v rámci banky	zdarma	8,--	6,--
- mimo banku	3,--	8,--	6,--
b) inkaso			
- v rámci banky	zdarma	8,--	7,--
- mimo banku	3,--	8,--	7,--
Spěšná platba do jiné banky za položku			
a) prostřednictvím internetového bankovníctví	200,--	nelze	40,--
b) prostřednictvím homebankingu (Multicash)	200,--	60,--	40,--
c) na papírovém příkazu	200,--	60,--	200,--

1) platí pro FO – podnikatele a PO, FO – občan má došlou platbu z jiné banky zdarma

Zdroj: sazebníky bank

7.2.4. Zahraníční platby

Pro přepočty v příkladech na došlé a vyšlé zahraniční platby je použit kurz VB ze dne 11. 2. 2010. Sazebník uvádí poplatky v CZK, tudíž ke zjištění poplatku u konkrétní platby jsem je přepočítávala kurzem VB deviza střed ze dne 11. 2. 2010 26,089 CZK/EUR.

7.2.5. Došlé zahraniční platby

V rámci došlých zahraničních plateb lze rozlišit:

- 1) klasickou přijatou platbu - u přijatých zahraničních plateb srovnávám časovou náročnost a poplatky za došlou hladkou platbu se šekem, který klient obdrží od svého obchodního partnera namísto hladké platby a předloží ho k inkasu
- 2) přijatou platbu v rámci koncernu – všechny tři srovnávané banky umožňují přijímat zahraniční platby v rámci svého koncernu zdarma za těchto podmínek:
  - a) v RB se jedná o přijaté platby v CZK z Tatra banky a. s. Slovensko

- b) ve VB se jedná o tzv. Volksbank-platbu – definice viz příloha 8
  - c) v Oberbank se jedná o platbu v rámci Oberbank Payment Area (zahrnuje pobočky banky v Rakousku, Bavorsku, Maďarsku a na Slovensku)
- 3) přijatou platbu po inkasování šeku - jestliže klient obdrží za své zboží od svého obchodního partnera šek místo hladké platby, je třeba ho upozornit na několik úskalí, která mohou vzniknout při zpracování šeku. Připsání šeku na účet je pro klienta spojeno s vyššími náklady než přijatá hladká platba.

Výši poplatků za došlé zahraniční platby a za předložení šeku v jednotlivých bankách uvádím v tabulkách 12 a 13.

U došlých plateb koncernového typu si banky dokonce žádný poplatek neúčtují a platba je připsána zdarma.

Tabulka 12: Srovnání poplatků za zahraniční platební styk - přijaté platby mezi VB, Oberbank a RB

Operace	VB	Oberbank	RB
Došlá platba typu SHA/BEN			
a) ze zahraniční v CM nebo v CZK	0,5 % min. 100,--, max. 750,--	0,5% min. 250,--, max. 950,--	1% min.500,--, max.1.200,--
b) z jiné tuzemské banky v CM			150,--
c) z jiné tuzemské banky v CZK na CM-účet			
Došlá platba v CM v rámci banky	zdarma	zdarma	zdarma
Došlá platba v EUR, SHA v rámci EU ¹⁾	225,--	250,--	200,--
Došlé platby v rámci koncernu			
Došlá platba tzv. koncernová	zdarma	zdarma	zdarma

1) tzv. EU-platba – platba v rámci EU do výše 50.000,-- EUR, s uvedením IBAN a BIC, zaslaná jako SHA

Zdroj: sazebníky bank

Tabulka 13: Srovnání poplatků za zahraniční platební styk – předložení šeku mezi VB, Oberbank a RB

Operace	VB	Oberbank	RB
Šek přijatý k připsání na účet			
a) s výhradou storna	1% min. 500,--, max. 2.000,--	0,50 % min. 250,-- CZK, max. 950,--	1% min 500,--
+ poplatky cizích bank/šek		75,--	
b) šek přijatý k inkasu	1% min. 500,--, max. 2.000,--	0,50 % min. 250,-- CZK, max. 950,--	1% min. 500,--
+ poplatky cizích bank/šek	v plné výši	250,--	
Vrácení neproplaceného šeku	500,-- + poplatky cizí banky		500,-- + poplatky cizí banky
Vystavení bankovního šeku	0,5% min. 500,-- , max. 5.000,-- + 300,-- u šeku v USD		1% min. 500,--
Cestovní šek přijatý k zúčtování	1% min. 500,--, max. 2.000,-- + poplatky cizích bank	1% min. 500,--, max. 5.000,--	2% min. 50,--, max. 3.000,-- + poplatky cizích bank

Zdroj: sazebníky bank

7.2.6. Předložení šeku k inkasu

Všechny tři srovnávané banky zprostředkovávají inkaso bankovních a soukromých šeků splatných v jakékoliv tuzemské nebo zahraniční bance. Popis konkrétního postupu v praxi při předložení šeku klientem uvádím níže.

Postup při předložení šeku převzatého k inkasu ve VB

Stejně jako u klientských šeků k výplatě hotovosti i zde je nutné provést důkladnou kontrolu šeku, zda obsahuje všechny podstatné náležitosti. Kontrolu podstatných

náležitostí šeku by měl správně dělat sám klient už v momentě, kdy dostane od svého obchodního partnera šek. Postup ve VB je následující:

- 1) Pokud je šek v pořádku, klient se musí před pracovníkem banky na rubu šeku podepsat – teprve po podpisu šeku klientem pracovník banky převezme šek ke zpracování. Pokud se klient zapomene podepsat, je možné podepsat šek jménem banky (k razítku se připojí 2 podpisy pracovníků banky) – podmínkou je předchozí řádné provedení identifikace předkladatele šeku.
- 2) Klient obdrží jako doklad „Potvrzení o převzetí šeku“ a fotokopii šeku.
- 3) Krosování - označení šeku razítkem „& Co“ nebo „Nur zur Verrechnung“, pokud není již takto označen.
- 4) Žirování šeku - na rubu pod podpis klienta se šek označí žirovacím razítkem "Pay to the order" (podrobný způsob krosování a žirování šeků je popsán v kapitolách 5.3. Krosování šeku a 5. 4. Žirování šeku)
- 5) Šek je po převzetí od klienta dále zpracováván dle interních předpisů.

Jak jsem již uvedla výše, předložení šeku je jedním z důvodů zvýšených nákladů na došlou zahraniční platbu. Konkrétní srovnání poplatků za došlou hladkou platbu a předložení šeku ve VB uvádím v tabulce 14.

Tabulka 14: Srovnání poplatků za došlou zahraniční hladkou platbu a předložení šeku ve VB

Modelová situace	Poplatek dle sazebníku v CZK, resp. v protihodnotě	Částka platby (šeku)	Náklady klienta
Došlá hladká platba typu BEN/SHA			
a) ze zahraničí v CM nebo v CZK	0,5% min. 100,--, max. 750,--	1.000,-- EUR	130,45 CZK
b) z jiné tuzemské banky v CM		1.000,-- EUR	130,45 CZK
c) z jiné tuzemské banky v CZK na CM-účet		10.000,-- CZK	100,-- CZK
Došlá platba "Volksbank-platba" ¹⁾	zdarma	1.000,-- EUR	0,-- CZK
Připsání šeku na účet			
a) šek s výhradou storna	1% min. 500,--, max. 2.000,--	300,-- EUR	500,-- CZK
		400,-- USD	500,-- CZK
b) šek k proplacení po inkasu	1% min. 500,--, max. 2.000,-- + výlohy cizích bank	1.000,-- EUR	500,-- CZK + poplatky cizích bank

1) Volksbank-platba – došlá (vyšlá) platba z (do) bank uvedených v příloze 8

Zdroj: Sazebník VB

Výše konečných poplatků, které klient zaplatí je do značné míry závislá na způsobu zaslání šeku k inkasu, který musí banka dodržet. Šek může být bankou zpracován dvojím způsobem:

- a) s výhradou storna – tímto způsobem lze zaslat šeky v ekvivalentu 400,-- USD, 300,-- EUR (nebo v jiné měně v ekvivalentu 9.000,-- CZK), dále šeky označené jako „Money Order“, „United States Treasury“ (šeky garantované vládou USA) a cestovní šeky převzaté k inkasu. Při tomto způsobu klient nehradí žádné další poplatky spojené s cestou šeku

přes korespondenční banky. Klientovi je na účet připsána částka šeku snížená pouze o poplatky VB. Zde podotýkám, že tímto způsobem lze zaslat i šeky na vyšší částku, ale vždy záleží na individuálním posouzení klienta.

- b) k proplacení po inkasu – takto banka zpracovává všechny ostatní šeky. Do VB přijde částka šeku již snížená o poplatky zahraničních bank a rakouské centrály ÖVAG, přes které se šek zasílá. Z této částky je stržen poplatek VB a teprve částka po stržení všech poplatků je připsána klientovi na účet.

Nevýhodou je, že také doba zúčtování šeků je mnohem delší než v případě hladké platby. Obvyklou dobu zúčtování šeků ve VB uvádím v tabulce 15, přičemž se jedná o maximální dobu od předložení šeku klientem v bance za předpokladu, že šek je bez závad. Délka doby závisí na tom, jaký způsob inkasa banka zvolí dle typu šeku (viz výše), na zemi šekovníka (toho, kdo má platit), na měně a částce šeku.

Tabulka 15: **Obvyklá doba zúčtování šeků předložených klientem ve VB**

Inkaso šeku v ČR	1 – 2 týdny
Inkaso šeku v Evropě (mimo Itálii a Španělsko)	2 – 5 týdnů
Inkaso šeku v Evropě – Itálie a Španělsko	5 – 8 týdnů
Inkaso šeku mimo Evropu	6 – 10 týdnů
Proplacení bankovního šeku	1 – 2 týdny
Proplacení bankovního šeku – šeky vystavené rakouskou centrálou ÖVAG nebo bankou, které vede VB LORO účet	ihned po předložení šeku a na základě swiftové zprávy MT 110 - Advice of Cheque od vystavující banky

Zdroj: VB

7.2.7. Vyšlé zahraniční platby

V rámci vyšlých zahraničních plateb lze rozlišit následující typy plateb:

- 1) přeshraniční převod prostředků v EUR – tyto převody jsou prováděny v platebním systému STEP2, který umožňuje bankám provádět převody v rámci Evropského hospodářského prostoru (dále jen EHP) podle stanovených pravidel. Aby byl platební příkaz v cizí měně zařazen do této kategorie (a byl tudíž proveden za nižší poplatek), musí podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady č 2560/2001 splňovat tyto podmínky:
  - a) jedná se o platbu v EUR do výše 50.000,-- včetně
  - b) v rámci zemí EHP = země EU + Island, Norsko, Lichtenštjnsko
  - c) měna příkazu je pouze EUR
  - d) účet příjemce je uveden ve formátu IBAN
  - e) banka příjemce je vyplněna ve formátu BIC
  - f) varianta poplatků SHA- v RB je tento převod nazván jako „Europlatba“, v Oberbank AG jako „platby SHA-EU“, ve VB „EU platba“.

Tyto platby musí být zpracovány bez nároku na speciální instrukce.

- 2) zahraniční platba - převod peněžních prostředků v cizí měně nebo CZK do zahraničí (mimo přeshraničních převodů v EUR uvedených výše)
- 3) odeslaná platba v rámci koncernu – přijaté zahraniční platby v rámci koncernu jsou zdarma, za odeslané zahraniční platby v rámci koncernu účtují banky zvýhodněný poplatek takto:
  - a) u RB činí poplatek 50,-- CZK – platí pro odeslanou platbu EUR do Tatra banky a. s. Slovensko
  - b) u VB za poplatek 200,-- CZK – platí pro odeslanou Volksbank-platbu
  - c) u Oberbank - platba musí být v EUR a vždy s uvedením IBAN a BIC v rámci Oberbank Payment Area. Navíc banka rozlišuje platby do 50.000,-- EUR – pak platí poplatek 200,-- CZK a nad 50.000,-- EUR nebo ve všech ostatních měnách – za poplatek 0,05 % z částky, min. 200,-- CZK, max. 1.500,-- CZK.

- 4) vnitrobankovní cizoměnová platba – zahrnuje tři typy:
- a) převod mezi dvěma účty vedenými v cizích měnách - dvojí konverze, (např. GBP/USD)
  - b) převod mezi účtem v cizí měně a účtem v CZK - jednoduchá konverze (např. EUR/CZK)
  - c) převod mezi účty vedenými ve stejné cizí měně

Náležitosti zahraničního příkazu k úhradě

- 1) bankovní spojení plátce – číslo účtu a název plátce
- 2) číslo účtu příjemce/IBAN - formát čísla účtu pro přeshraniční platební styk pro každou zemi dle stanovených kritérií

Struktura IBANu pro ČR má tuto podobu:

2 znaky – kód země, 2 znaky – kontrolní číslice, 4 znaky – kód banky, 6 znaků – předčíslí, 10 znaků – číslo účtu.

Struktury IBANu ostatních zemí lze najít na <http://www.ecbs.org>. Zadává se bez uvedení slova „IBAN“, bez mezer, pomlček, lomítek a dalších interpunkčních znaků.

- 3) částka převáděných peněžních prostředků
- 4) označení měny
- 5) název a adresa příjemce platby
- 4) BIC - identifikační kód tzn. swiftový kód banky (struktura BIC je popsána podkapitole 3.3.3. SWIFT). V případě, že není uveden BIC, použije se pro označení banky její přesný, nezkrácený název a adresa jejího sídla.
- 5) kód banky příjemce – každá banka má kromě BIC svůj směrový kód pro tuzemskou měnu. Při zaslání plateb ho banka používá přednostně, pokud jsou zaslány např. USD do USA.
- 6) kód země příjemce – dvoumístná zkratka písmen pro zemi, kde sídlí příjemce např. pro Německo DE

7) účel platby – do tohoto pole se uvádí informace pro příjemce, nejčastěji číslo faktury, případně jakákoliv jiná informace, která pomůže příjemci identifikovat platbu

8) platební titul – koresponduje s účelem platby, uvádí se z číselníku ČNB. Plní v podstatě podobnou funkci jako konstantní symbol u tuzemské platby, tj. obecně označuje za co plátce platí.

9) typ poplatku – označuje, která strana bude hradit poplatky (OUR, BEN, SHA - viz podkapitola 3.3.6. Náklady zahraniční hladké platby). Pro přeshraniční převod v EUR v rámci zemí EHP, při kterém nedochází ke směně měn, může být použit pouze typ poplatků SHA.

10) priorita zpracování – označuje, s jakou prioritou má být příkaz zpracován, na výběr má klient tyto možnosti: standardně, spěšně, šekem. Za zaslání urgentní platby či šekem je zvýšený poplatek.

11) podpisy v souladu s podpisovým vzorem

Za vyplnění příkazu k úhradě nese plnou zodpovědnost příkazce, tzn. klient. Při vyplňování zahraničních příkazů k úhradě dochází nejčastěji k těmto chybám v zadávání povinných údajů, kterými jsou IBAN a BIC:

- a) chybné číslo účtu příjemce – IBAN - standardně se klientům nekontroluje, odpovědnost za správné uvedení nese klient. V případě pochybností může banka IBAN klientovi zkontrolovat, např. ve VB existuje kontrolní systém pro IBANy účtů německých bank, případně na webových stránkách Slovenské národní banky lze zkontrolovat IBANy účtů vedených ve slovenských bankách.
- b) chybný BIC banky příjemce – opět je možné ho na žádost klienta zkontrolovat, k tomu banka potřebuje minimálně název (a pokud možno i adresu) banky příjemce.

Srovnání poplatků za zahraniční odeslané platby mezi porovnávanými bankami uvádím v tabulce 16. Z tabulky vyplývá, že poplatky bank za zahraniční platby se příliš neliší. Procentuelní poplatek je zpravidla stejný, rozdíly nastávají v minimálních a maximálních sazbách, které si banky účtují. U Oberbank je třeba zmínit skutečnost, že si účtuje příplatek za platby v USD, a to 200,-- CZK za došlou platbu a 400,-- CZK za vyšlou platbu.

Pozitivem pro klienta se může stát situace, pokud zjistí, že jeho obchodní partner v zahraničí má účet v mateřské bance uvedených bank. Poté může využívat tzv. koncernových plateb, které jsou značně levnější než platby do ostatních bank. Není neobvyklé, že klient využívá těchto zvýhodněných plateb vždy u té banky, ze které momentálně nejvíce platí svému zahraničnímu partnerovi.

Tabulka 16 Srovnání poplatků za odeslanou zahraniční platbu mezi VB, Oberbank a RB

Operace	VB	Oberbank	RB
Vyšlé platby			
a) platba do zahraničí typu SHA	1% min. 300,--, max. 1.700,--	0,90% min. 250,--, max. 1.500,--	1% min.500,--, max.1.500,--
b) platba v CM do jiné tuzemské banky			
c) platba v CZK (po konverzi) z dev.účtu na účet u jiné tuzemské banky	0,5% min. 50,--, max. 300,--	0,90% min. 250,--, max. 1.500,--	500,--
d) platba v EUR typu SHA v rámci EU (přeshraniční platba v EUR)	225,--	250,--	220,--
Vyšlé platby v CM v rámci banky (s konverzí/bez konverze)			
a) VB a RB bez ohledu na částku, u RB platba v EUR	0,5% min. 50,--, , max. 300,--		50,--
b) v rámci Oberbank platby v EUR do 50.000,-- EUR		150,--	
c) v rámci Oberbank platby v EUR nad 50.000,-- EUR a platby ve všech ostatních měnách		0,05 % min. 200,--, max. 1.500,--	
Vyšlé platby v rámci koncernu			
a) Volksbank-platba bez ohledu na částku	200,--		150,--
b) v rámci Oberbank platby v EUR do 50.000,-- EUR		200,--	
c) v rámci Oberbank platby v EUR nad 50.000,-- EUR a ve všech ostatních měnách		0,05% min. 200,--, max. 1.500,--	
Ostatní			
Příplatek za NON-STP platbu ³⁾	450,--	350,--	300,--
Příplatek za spěšnou platbu	500,--	400,--	1.500,--
Příplatek za papírový plat. příkaz (včetně převodů v rámci banky)	200,--		300,--
Potvrzení o provedení platby (SWIFTová zpráva)	400,--	100,--	150,--
Poplatek za platbu šekem	dle měny šeku ¹⁾	stand.poplatek + 500,--	1%, min. 500,--

1) šek vystavený v CZK připsaný na účet u jiné banky 1%, min. 100,--, max. 1.000,--

2) šek vystavený v EUR připsaný na účet u jiné banky 1 %, min. 500,--, max. 1.700,--

Zdroj: sazebníky bank

Klient by měl vyplňování zahraničního příkazu k úhradě, ale i celkovému průběhu platby věnovat náležitou pozornost, protože náklady klienta na platbu mohou narůstat z různých důvodů, z nichž nejčastější uvádím níže.

Nejčastější důvody zvýšených nákladů a zvýšené časové náročnosti na vyšlou zahraniční platbu

1) Neuvedení IBAN a BIC

Od 1. 1. 2006 je banka oprávněna platby bez uvedení IBAN a BIC vracet zpět klientovi. Pokud klient přesto na příkazu k úhradě do EHP tyto údaje neuvede, musí počítat s tím, že taková platba „vypadává“ z automatizovaného zpracování a budou mu následně vyúčtovány poplatky, které si korespondenční banky nebo banka příjemce účtují za ruční zpracování platby tzv. poplatek za NON-STP platbu.

Příplatek za tzv. NON-STP platbu činí 450,-- CZK u VB, 300,-- CZK u RB a 350,-- CZK u Oberbank a je zúčtován přímo v platbě.

Jak je uvedeno výše, odpovědnost za správné uvedení IBAN a BIC nese klient, může však požádat svého bankovního poradce o provedení kontroly u těch účtů, u kterých je to možné (např. kontrolní systém pro IBANy německých účtů ve VB). V případě elektronicky zadaných příkazů, kdy si klient zadává příkaz se všemi údaji sám, to lze hůře. Z tohoto důvodu by banky mohly rozšířit aplikace internetbankingu, homebankingu a Multicashe o program kontroly správnosti IBAN, který by klientovi při zadávání příkazu ihned poskytl zpětnou vazbu, pokud by klient zadal číslo účtu nesprávně. Pro banku by kontrolní program sice znamenal investiční výdaj, na druhé straně by přispěl k vyšší kvalitě aplikací přímého bankovníctví a tím k větší spokojenosti klienta.

Aktuální informace o IBAN lze získat na www.cnb.cz (zde je možné provést výpočet IBANu pro konkrétní účet – viz příloha 10 Kalkulátor IBANu.) nebo www.ecbs.org.

2) Podání písemného příkazu k zahraniční platbě namísto elektronického

Z tabulky 16 vyplývá stejná skutečnost jako pro tuzemské platební příkazy tzn. vyšší poplatek při podání písemného příkazu namísto zaslání příkazu prostřednictvím přímého bankovníctví. Při podání písemného příkazu k úhradě přímo na pobočce

klientovi vzroste poplatek o dalších 200,-- CZK ve VB a o 300,-- CZK v RB. Východiskem, jak zcela odstranit tento poplatek je používání elektronického bankovníctví. Zde je důležité zdůraznit, že je na bankovním poradci, aby klientovi doporučil vhodnou formu přímého bankovníctví (homebanking či internetbanking) a vysvětlil mu výhody jejich používání a zadávání platebních příkazů.

3) Neprovedení platebního příkazu z důvodu nedostatečného krytí

Při podání příkazu k úhradě, případně pokud si ho klient provádí sám přes internetbanking (homebanking), je třeba, aby si zkontroloval (i ve spolupráci se svým bankovním poradcem), zda má na účtě krytí nejen na částku platby, ale také na poplatky. V případě nekryté platby, banka klientovi zasílá písemné avízo, za které si VB účtuje poplatek ve výši 200,-- CZK. Tento poplatek banka účtuje obecně za neprovedení příkazu např. i v případě chyby na příkazu nebo nečitelnosti.

4) Příplatek za spěšnou platbu

Za urgentní zpracování zahraniční platby vzroste klientovi poplatek o 500,-- CZK ve VB, o 1.500,-- CZK u RB a o 400,-- CZK u Oberbank.

5) Příplatek za potvrzení o provedení platby

V některých případech klient potřebuje dokázat svému obchodnímu partnerovi, že mu platbu odeslal. V takovém případě požádá banku o vystavení Potvrzení o provedení platby (SWIFTové zprávy), která obsahuje veškeré informace o platbě, a kterou klient odešle obchodnímu partnerovi např. faxem. Za kopii swiftové zprávy VB účtuje klientovi poplatek ve výši 400,-- CZK, RB 150,-- CZK a Oberbank 100,-- CZK.

7) Použití šeku

Tento způsob placení lze doporučit příkazci, pokud potřebuje zaslat peníze do zahraničí a příjemce nemá účet. V takovém případě lze postupovat trojím způsobem:

a) provedení zahraniční platby šekem - na příkazu k zahraniční platbě se označí způsob provedení platby „šek/cheque“. Šek se v tomto případě nevystavuje fyzicky, ale jedná se o způsob provedení zahraničního platebního příkazu. V případě tohoto druhu platby se doporučuje klientovi, aby poplatky byly hrazeny jako „OUR“ - tzn., aby uhradil všechny poplatky. V opačném případě si banka za vystavení šeku strhne z odesílané částky poplatek a šek bude vystaven na nižší částku, než která je uvedena na příkaze, tudíž i příjemci přijde šek na nižší částku, než kterou mu má plátce uhradit. Ke standardnímu poplatku banky plátce je tedy třeba ještě připočítat poplatky zahraniční banky, čímž mohou náklady na platbu značně narůst.

b) vystavení bankovního šeku – bankovní šek může klient využít v situacích, kdy například nezná bankovní spojení svého obchodního partnera, případně, pokud obchodní partner vyžaduje obdržení platby v okamžiku předání zboží či provedení služby.

Šek se vystaví fyzicky a předá se klientovi. Klient poté zašle šek příjemci, který ho předloží ve své bance k proplacení. Tento způsob je časově mnohem náročnější než způsob a) tj. provedení zahraniční platby šekem nebo klasická hladká platba, jelikož žádost o vydání bankovního šeku se v případě VB zasílá do rakouské centrály ÖVAG, kde je šek vystaven, poté zaslán na příslušnou pobočku, kde je teprve předán klientovi. Celá operace trvá min. 1 týden.

c) bezhotovostní proplacení klientského šeku vystaveného v cizí měně (s převodem na účet u cizí banky) – lze také zařadit do možností placení šekem. Klient fyzicky předá svému obchodnímu partnerovi šek na určitou částku, obchodní partner ho nechá proplatit ve své bance, která následně provede inkaso šeku z účtu klienta tj. v tomto případě plátce. Poplatek je zde srovnatelný s odeslanou hladkou platbou (pokud klient zasílá hladkou platbu elektronicky), ale časově se jedná o způsob zdlouhavější.

Srovnání poplatků ve VB při použití různých platebních nástrojů v zahraničních platbách je uvedeno v tabulce 17.

Tabulka 17: **Srovnání poplatků za různé způsoby odeslání zahraniční platby ve VB**

Modelová situace	Poplatek dle sazebníku v CZK, resp. v protihodnotě	Částka platby (šeku)	Náklady klienta
Platba do zahraničí v CM nebo v CZK podaná klientem na přepážce	1% min. 300,--, max. 1.700,-- + 200,-- za papírový příkaz	10.000,-- EUR	1.900,-- CZK
Platba do jiné tuzemské banky v CM podaná klientem na přepážce	1% min. 300,--, max. 1.700,-- + 200,-- za papírový příkaz	10.000,-- EUR	1.900,-- CZK
Platba do zahraničí v CM nebo v CZK podaná klientem elektronicky	1% min. 300,--, max. 1.700,--	10.000,-- EUR	1.700,-- CZK
Platba do jiné tuzemské banky v CM podaná klientem elektronicky	1% min. 300,--, max. 1.700,--	10.000,-- EUR	1.700,-- CZK
Platba v CZK z devizového účtu na účet u jiné tuzemské banky	0,5% min. 50,--, max. 300,--	10.000,-- CZK	50,-- CZK
Vyšlá platba „Volksbank-platba“ bez ohledu na částku platby podaná klientem na přepážce	200,-- + 200,-- za papírový příkaz	10.000,-- EUR	400,-- CZK
Vyšlá platba „Volksbank platba“ bez ohledu na částku platby podaná klientem elektronicky	200,--	10.000,-- EUR	200,-- CZK
Provedení zahr. platby šekem - bank.šek	0,5% min. 500,--, max. 5.000,--	10.000,-- EUR	1.304,-- CZK
Provedení zahr. platby šekem - bank. šek v USD	0,5% min. 500,--, max. 5.000,-- + 300,--	10.000,-- USD	1.253,-- CZK
Proplacení šeku vyst.v CM s převodem na účet u cizí banky+ vydání šeku	1% min.500,--, max. 1.700,-- + 3,--	10.000,-- EUR	1.703,-- CZK

Zdroj: Sazebník VB

8. Závěr

Pokud by se firemní klient rozhodoval, přes kterou ze srovnávaných bank uskutečňovat svůj platební styk, je třeba zvážit nejen výši poplatků, ale také ostatní faktory - k čemu chce firma účet především používat, rozsah pobočkové sítě příslušné banky, rozsah sítě korespondenčních bank a zkušenosti v oblasti zahraničního platebního styku.

Nelze jednoznačně určit, která banka je z hlediska poplatků za platební styk pro firemního klienta výhodnější. Klient si může otevřít více účtů u více bank a využívat služby, které jsou právě u té které banky nejlevnější. Tento postup je typický pro velké podniky – zřídka mají pouze jeden účet, naopak – mají účtů více a bankovní poplatky takto optimalizují. Zvláště pro potřeby zahraničního obchodu mají klienti vedeny účty v různých měnách, případně v různých bankách, pokud využívají tzv. zvýhodněných koncernových plateb, tedy plateb do/z mateřských nebo spolupracujících zahraničních bank. Podnik by měl vždy pečlivě zvážit, jaké služby chce využívat a podle toho vybrat vhodnou banku a druh účtu, jelikož správnou volbou může ušetřit, špatnou bude zbytečně platit za drahé služby, které jsou jinde výrazně levnější, případně zcela zdarma.

V současné době již přestalo stačit nabízet klientům účet se základními možnostmi využití. Proto banky neustále vyvíjejí a doplňují nové služby a možnosti, a to především u rychle se rozvíjejícího přímého bankovníctví. Před několika lety měla banka, která poskytovala některou z forem přímého bankovníctví, konkurenční výhodu. Nyní se způsob ovládání účtů přes internet či telefon stal zcela standardní nabízenou službou.

Internetové bankovníctví nabízí již každá banka a klienti ho chápou jako rychlý a levný způsob pro provádění běžných operací s účtem jako je kontrola zůstatku na účtu, zaslání příkazu k úhradě v tuzemské i cizí měně, zadání nebo změna trvalého příkazu, inkasa. Jako doplňkový nástroj je často využíván mobilní telefon. Přesto je v oblasti přímého bankovníctví otázkou blízké budoucnosti, kdy budou vznikat nové způsoby komunikace mezi bankou a klientem. Mezi nové funkce bude patřit například možnost správy úvěrů nebo zadání příkazu k obchodování s cennými papíry. Další novou možností využití

internetbankingu bude možnost správy finančních produktů, které nabízí nejen samotná banka, ale i její dceřinné společnosti například pojištění, leasingu, účtu v investičním fondu.

Nejpoužívanějším bezhotovostním nástrojem je hladká platba. Je tomu tak pro její jednoduchost a rychlost zúčtování. V současnosti se stále více prosazuje její elektronická podoba. Počet klientů, kteří používají některou z forem přímého bankovníctví, neustále narůstá. Důvodem je nejen úspora času, ale i tlak na klienty ze strany bank, aby stále více používali jak elektronické platební prostředky, tak platby kartou. Výhodou pro klienta jsou především výrazně nižší poplatky za operace prováděné přes přímé bankovníctví, a to i přes vyšší počáteční náklady spojené s pořízením speciálního softwaru pro aplikace homebanking nebo Multicash.

Jediným nástrojem platebního styku, který se téměř neuchytil a jehož využití stagnuje, je šek. Šeky se v ČR nerozšířily tak masivně jako např. v USA, kde je používání šeku zcela běžné, a to i mezi fyzickými osobami. Pokud se klient již rozhodne pro používání šeků, nejčastěji volí klientský šek pro výběr hotovosti.

Oproti tomu používání platebních karet intenzivně narůstá. Je to dáno tím, že jsou z hlediska jejich využití jednodušším a univerzálnějším platebním nástrojem než šeky. S rozvojem internetu se objevují i zcela nové možnosti používání platebních karet. Také pro banky jsou platební karty oblastí, ve které neustále hledají nové způsoby, jak se odlišit od konkurence. Mít v nabídce jen standardní platební karty přestává v konkurenčním boji stačit. Banky nabízí klientům karty s individuálním designem dle přání klienta, dochází k rozšiřování a kombinování stávajících funkcí karet, ale i k novým možnostem využívání karet jako jsou bezkontaktní platby a bezhotovostní zasílání plateb prostřednictvím karet.

Lze konstatovat, že mezi nejvyužívanější služby z oblasti platebního styku patří používání přímého bankovníctví a platebních karet.

9. Summary

The name of my diplomas work is „Comparison of the payment instruments and their advantages for the corporate client“. The aim of the work is to compare various types of payment instruments in domestic and foreign payment systems. I compare their advantages and disadvantages from the view of the firm client. International and also domestic business brings a lot of risks, which firms have to face to. They can eliminate the risks by using various types of payment and security instruments.

I compare the fees for providing payments in three banks – Volksbank CZ, a. s, Oberbank AG and Raiffeisenbank a. s.. Each of these banks has its own advantages for the client. I cannot determine which bank is more convenient. The firm can open more accounts in more banks and use the services, which are the cheapest in the certain bank. This is typical for the big firms, which have more accounts in more banks and for each operation they use the best way.

The most used payment instrument in the Czech Republic is payment order from the reason of its simplicity and speed of clearing. Today the more increasing meaning has electronic banking (internet banking, home banking). It is because it is comfortable for the client and also for the bank. By using the electronic banking, the client can have easy access to his funds and control of his payments. Also the fees for the outgoing payments are cheaper than when the client uses standard paper payment order.

The only payment instrument, which is not used very often, is cheque. Payments by cheques are not so extended as in the other countries, for example USA. The most common way of using is the so called client cheque, which is determined for withdrawing cash from the account.

On the other hand the using of payment cards has intensively increased. Paying by cards eliminates the risks associated with cash and saves the client's time and money, because the fees for using the cards are lower than withdrawing cash on the cash desk.

Key words

Cash and noncash payments, payment order, electronic banking, cheque, payment card

10. Přehled použité literatury

1. ANDRLE, P. *Dokumentární akreditiv v praxi*. 3. aktual. vyd. Praha: Grada Publishing, 2003. 142 s. ISBN 80-247-0771-3
2. DVOŘÁK, P. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. přeprac. a rozš. vyd. Praha: Linde Praha, a. s., 2005. 681s. ISBN 80-7201-515-x
3. DVOŘÁK, P. *Bankovníctví*. 3. vyd. Praha: VŠE, 1998. 341 s. ISBN 80-7079-585-9
4. FELBERGOVÁ, D., JAROŠ, P., BARTOŠEK, K. - *Bankovníctví v ČR*. 3. přeprac. vyd. Praha: Bankovní institut – vysoká škola, 1998. 353 s.
5. JUŘÍK, P. *Svět platebních a identifikačních karet*. 2. přeprac. vydání. Praha: Grada Publishing, 2001. 184 s. ISBN 80-247-0195-2
6. JUŘÍK, P. *Quo vadis, platební karty?* *Bankovníctví*. 2008. č. 6-7. s. 36 - 37
7. MARVANOVÁ, M., HOUDA, M. a kol. *Platební styk: platební a zajišťovací instrumenty ve vnitřním a zahraničním obchodě*. 2. rozš. vyd. Brno: Econ, 1994. 256 s. ISBN 80-901627-0-3
8. NACHER, P. *Služba CashBack*. [online]. [cit. 26. 2. 2010]. Dostupný z WWW: < <http://www.bankovnipoplatky.com/sluzba-cashback-8641.html> >
9. POLOUČEK, S. *Bankovníctví*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7
10. TUMOVÁ, V. *Virtuální platební karty: pokrok nebo dinosaur*. [online]. [cit. 26. 2. 2010]. Dostupný z WWW: < <http://www.penize.cz/42770-virtualni-platebni-karty-pokrok-nebo-dinosaur> >
11. Prodejní a pracovní pomůcky k vybraným prostředkům tuzemského a mezinárodního platebního styku Volksbank CZ, a. s., Oberbank AG Česká republika a Raiffeisenbank a. s.
12. *Vybrané předpisy vztahující se k platebnímu styku*. [online]. [cit. 26. 2. 2010]. Dostupný z WWW: < http://www.cnb.cz/cs/legislativa/predpisy_CNB/platebni_styk/index.html >

Seznam tabulek

Tabulka 1	Srovnání nostro a loro účtů z hlediska naší banky	str. 19
Tabulka 2	Standardizovaná struktura swiftové zprávy	str. 20
Tabulka 3	Druhy šeků	str. 33
Tabulka 4	Poplatky za službu cash-back	str. 41
Tabulka 5	Srovnání poplatků za hotovostní operace mezi VB, Oberbank a RB	str. 47
Tabulka 6	Přehled míst k přijímání jednotlivých druhů šeků ve VB	str. 50
Tabulka 7	Možné rizikové situace nepřevzetí šeku k proplacení/k inkasu ve VB	str. 52
Tabulka 8	Srovnání poplatků za hotovostní operace – šeky mezi VB, Oberbank a RB	str. 53
Tabulka 9	Srovnání poplatků za transakce platebními kartami mezi VB, Oberbank a RB	str. 56
Tabulka 10	Srovnání poplatků za pořízení a užívání prostředků přímého bankovníctví mezi VB, Oberbank a RB	str. 61
Tabulka 11	Srovnání poplatků tuzemského bezhotovostního platebního styku mezi VB, Oberbank a RB	str. 63
Tabulka 12	Srovnání poplatků za zahraniční platební styk - přijaté platby mezi VB, Oberbank a RB	str. 65
Tabulka 13	Srovnání poplatků za zahraniční platební styk – předložení šeku mezi VB, Oberbank a RB	str. 66
Tabulka 14	Srovnání poplatků za došlou zahraniční hladkou platbu a předložení šeku ve VB	str. 68
Tabulka 15	Obvyklá doba zúčtování šeků předložených klientem ve VB	str. 69
Tabulka 16	Srovnání poplatků za odeslanou zahraniční platbu mezi VB, Oberbank a RB	str. 74
Tabulka 17	Srovnání poplatků za různé způsoby odeslání zahraniční platby ve VB	str. 78

Seznam grafů

Graf 1	Průměrné denní počty položek v systému CERTIS v letech 2008 a 2009	str. 18
--------	---	---------

Seznam obrázků

Obrázek 1	Průběh dokumentárního akreditivu	str. 24
Obrázek 2	Žirování šeku	str. 49

Seznam příloh

- Příloha 1   **Algoritmus kontroly pro účely zajištění jednotlivých částí čísla účtu v bankovním spojení v tuzemském platebním styku**
- Příloha 2   **Vzorové texty pro označení položek v bankovním platebním styku**
- Příloha 3   **Číselník účastníků platebního styku v ČR**
- Příloha 4   **Oblasti směnečného a šekového práva**
- Příloha 5   **Klientský šek – vzor vyplnění a vzor formuláře**
- Příloha 6   **Příkaz k úhradě – formulář**
- Příloha 7   **Hromadný příkaz k úhradě – formulář**
- Příloha 8   **Výtah ze Sazebníku poplatků Volksbank CZ, a. s. – Volksbank platba**
- Příloha 9   **Zahraniční příkaz k úhradě – formulář**
- Příloha 10   **Kalkulátor IBAN**

**Algoritmus kontroly pro účely zajištění jednotlivých částí čísla účtu
v bankovním spojení v tuzemském platebním styku**

V tuzemském platebním styku musí být první část čísla účtu a základní část čísla účtu samostatně zajištěny pomocí modulo 11 s váhami uvedenými v následující tabulce:

Algoritmus kontroly čísla ABCDEFGHIJ na modulo 11										
Číslice	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Váhy	6	3	7	9	10	5	8	4	2	1
n	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

kde **n** je pozice číslice v čísle účtu (počítáno zprava)

Váhy jsou získány jako rozdíl n-té mocniny 2 a nejbližšího nižšího násobku 11.

Váhy se k číslicím na jednotlivých pozicích čísla účtu přiřazují zprava. Číslo **ABCDEFGHIJ** je zajištěno pomocí modulo 11, pokud je součet **S** beze zbytku dělitelný 11, přičemž

$$S = J*1 + I*2 + H*4 + G*8 + F*5 + E*10 + D*9 + C*7 + B*3 + A*6$$

Vzorové texty pro označení položek v bankovním platebním styku

1. Text pro účely inkasní formy placení (k § 5 odst. 7 a 8 vyhlášky)

K odůvodnění odmítnutí neúčtetní žádosti banka uvede v položce následující text:

a) „Neautorizováno“

Text uvedený v písm. a) užije v případě odmítnutí neúčtetní žádosti z důvodu neexistence předchozího souhlasu plátce s použitím inkasní formy placení, nebo není-li na účtu plátce zajištěno krytí částky uvedené v příkazu k inkasu.

b) „Neexistující účet - číslo účtu ...“

Text uvedený v písm. b) užije v případě odmítnutí neúčtetní žádosti z důvodu neexistence účtu.

2. Text pro účely vracení platby (k § 9 odst. 3 vyhlášky)

K označení vracené položky z důvodu neexistence účtu nebo z jiného důvodu banka uvede v položce následující text:

„Neexistující účet - číslo účtu ...“

3. Text pro účely opravného zúčtování (k § 12 odst. 1 a § 15 odst. 2 vyhlášky)

K označení položky opravného zúčtování banka uvede podle povahy vyrozumění následující text:

a) „Storno částky Kč ... ze dne ... pod položkou č. ... z účtu č. ...“

b) „Částečné storno původní částky Kč ... ze dne ... pod položkou č. ... z účtu č. ...“

Text uvedený v písm. a) a písm. b) užije pro vyrozumění neoprávněného příjemce a dále plátce, na jehož účtu bylo chybné (i opravné) zúčtování provedeno, s výjimkou případů chyby v zúčtování bankovního spojení plátce.

c) „Opravné zúčtování - převod částky Kč ... z účtu plátce č. ...“

Text uvedený v písm. c) užije pro vyrozumění oprávněného příjemce v případě, že převádí na jeho účet částku ve správné výši ze svého vnitřního účtu.

d) „Opravné zúčtování k položce č. ... - náhrada ušlých úroků z částky Kč ... počet dní ... úroková sazba ...“

Text uvedený v písm. d) užije pro vyrozumění oprávněného příjemce o náhradě ušlých úroků a dále plátce, kterému nahrazuje ušlé úroky. Údaj o počtu dní a úrokové sazbě neuvede, pokud banka, která vede účet oprávněného příjemce, sdělila již vypočtenou částku ušlých úroků.

e) „Opravné zúčtování“ ... text dle rozhodnutí banky.

Text uvedený v písm. e) užije v případě chyby v zúčtování bankovního spojení plátce pro vyrozumění plátce, na jehož účtu bylo chybné (i opravné) zúčtování provedeno (uvede číslo původní položky) a dále plátce, z jehož účtu byly peněžní prostředky následně odepsány v souladu s příkazem klienta (uvede bankovní spojení příjemce).

Pro vyrozumění svého klienta může banka užít též cizojazyčný překlad popisu uvedeného pod písmeny a) až e).

ČÍSELNÍK ÚČASTNÍKŮ PLATEBNÍHO STYKU V ČESKÉ REPUBLICE (CPS)

Verze: 135

Platnost od: 1. 1. 2010

Z	Identif. kód	BIC kód (SWIFT)	Název účastníka	Systém CERTIS		
				Typ účastníka	Znakový kód	Klientské prioritní položky
	0100	KOMB CZ PP	Komerční banka, a.s.	DP	KOMB	A
	0300	CEKO CZ PP	Československá obchodní banka, a.s.	DP	CEKO	A
	0600	AGBA CZ PP	GE Money Bank, a.s.	DP	AGBA	A
	0710	CNBA CZ PP	Česká národní banka	DP	CNBA	2 hod.
	0730		Česká národní banka - zúčtovací centrum	3P	CNBACC	
	0800	GIBA CZ PX	Česká spořitelna, a.s.	DP	CSPO	A
	2010		Fio, družstevní záložna	DP	FIOZ	A
	2020	BOTK CZ PP	Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V. Prague Branch, organizační složka	DP	BOTK	A
	2030	AKCT CZ 22	AKCENTA, spořitelni a úvěrni družstvo	DP	VVDZ	A
+	2040		UNIBON – spořitelni a úvěrni družstvo	DP	UNIB	A
	2050		WPB Capital, spořitelni družstvo	DP	WPBZ	A
	2060	CITF CZ PP	Citfin, spořitelni družstvo	DP	CITF	A
	2070		Moravský Peněžní Ústav – spořitelni družstvo	DP	MPUZ	A
	2100		Hypoteční banka, a.s.	DP	CMHB	A
	2200		Peněžní dům, spořitelni družstvo	DP	PDSO	A
	2210	FICH CZ PP	Evropsko-ruská banka, a.s.	DP	FICH	A
+	2230		AXA Bank Europe, organizační složka	DP	AXAB	A
	2240		Poštová banka, a.s.	-	PABKCA	-
	2600	CITI CZ PX	Citibank Europe plc, organizační složka	DP	CITI	A
	2700	BACX CZ PP	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	DP	CABV	A
	3500	INGB CZ PP	ING Bank N.V.	DP	INGB	A
+	4000	SOLA CZ PP	LBBW Bank CZ a.s.	DP	DRES	A
	4300	CMZR CZ P1	Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.	DP	CMZR	A
	5000	CRLY CZ PP	CALYON S.A., organizační složka	DP	CRLY	A
	5400	ABNA CZ PP	ABN AMRO Bank N.V.	DP	ABNA	A
	5500	RZBC CZ PP	Raiffeisenbank a.s.	DP	RZBC	A
	5800	JTBP CZ PP	J & T Banka, a.s.	DP	JTBP	A
	6000	PMBP CZ PP	PPF banka a.s.	DP	PMBA	A
	6100	BAPP CZ PP	Banco Popolare Česká republika, a.s.	DP	ICBN	A
	6200	COBA CZ PX	COMMERZBANK Aktiengesellschaft, pobočka Praha	DP	COBA	A
	6210		BRE Bank S.A., organizační složka podniku	DP	BREX	-
	6300	GEBA CZ PP	Fortis Bank SA/NV, pobočka ČR	DP	GEBA	A
	6700	SUBA CZ PP	Všeobecná úverová banka a.s., pobočka Praha	DP	SUBACA	A
	6800	VBOE CZ 2X	Volksbank CZ, a.s.	DP	VBOE	A
	7910	DEUT CZ PX	Deutsche Bank A.G. Filiale Prag	DP	DEUT	A
	7940	SPWT CZ 21	Waldviertler Sparkasse von 1842 AG	DP	SPWT	A
+	7950		Raiffeisen stavebni spořitelna a.s.	DP	ARSS	A
	7960		Českomoravská stavebni spořitelna, a.s.	DP	CMSS	A

Z	Identif. kód	BIC kód (SWIFT)	Název účastníka	Systém CERTIS		
				Typ účastníka	Znakový kód	Klientské prioritní položky
	7970		Wüstenrot-stavební spořitelna a.s.	DP	SSWT	A
+	7980		Wüstenrot hypoteční banka a.s.	DP	WUEH	A
+	7990		Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s.	DP	VSPO	A
	8030		Raiffeisenbank im Stiftland eG pobočka Cheb, odštěpný závod	DP	DRBW	-
	8040	OBKL CZ 2X	Oberbank AG pobočka Česká republika	DP	SMWR	A
	8060		Stavební spořitelna České spořitelny, a.s.	DP	SSCS	A
	8090	CZEE CZ PP	Česká exportní banka, a.s.	DP	CEXB	A
	8150	MIDL CZ PP	HSBC Bank plc - pobočka Praha	DP	MIDL	A
	8200		PRIVAT BANK AG der Raiffeisenlandesbank Oberösterreich v České republice	-	-	-
	9870		MasterCard Europe sprl. – platební karty	3P	MCEB	
	9890		Vybrané operace KB	3P	ZOKB	
	9900		RM SYSTÉM, a.s.	3P	RMSS	
	9910		Centrální depozitář cenných papírů, a.s.	3P	BRCP	
	9960		ČNB-Krátkodobé dluhopisy	3P	TKDL	
	9980		Československá obchodní banka, a.s.- platební karty	3P	VISA	

Kontaktní osoba v ČNB: Ing. Anna Vančurová, tel. +420 2 2441 5053, Anna.Vancurova@cnb.cz

Přehled změn

Změny ve vztahu k předchozí verzi Číselníku CPS

Předchozí verze: 134

Platnost od: 1. 11. 2009

Typ změny	Identif. kód	BIC kód (SWIFT)	Název účastníka	Systém CERTIS		
				Typ účastníka	Znakový kód	Klientské prioritní položky
dříve	2040		UNIBON – spořitelni a úvěrní družstvo	DP	UNIB	-
yní	2040		UNIBON – spořitelni a úvěrní družstvo	DP	UNIB	A
dříve	2230		AXA Bank Europe, organizační složka	DP	AXAB	-
yní	2230		AXA Bank Europe, organizační složka	DP	AXAB	A
dříve	4000	BAWA CZ PP	LBBW Bank CZ a.s.	DP	DRES	A
yní	4000	SOLA CZ PP	LBBW Bank CZ a.s.	DP	DRES	A
dříve	7950		Raiffeisen stavební spořitelna a.s.	DP	ARSS	-
yní	7950		Raiffeisen stavební spořitelna a.s.	DP	ARSS	A
dříve	7980		Wüstenrot hypoteční banka a.s.	DP	WUEH	-
yní	7980		Wüstenrot hypoteční banka a.s.	DP	WUEH	A
dříve	7990		Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s.	DP	VSPO	-
yní	7990		Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s.	DP	VSPO	A

Vysvětlivky k Číselníku CPS

Z	Změna – indikace změny v údajích ve vztahu k předchozí verzi Číselníku CPS. + nově doplněný účastník nebo změna údajů účastníka platebního styku.
Identifikační kód	Číselný kód účastníka platebního styku. U bank a spořitelních a úvěrních družstev identifikační kód banky ve smyslu vyhlášky č. 62/2004 Sb. Používá se též při tvorbě čísla účtu ve formátu IBAN. U účastníků typu 3P je pouze jejich identifikačním kódem v systému CERTIS.
BIC kód (SWIFT)	BIC (Bank Identifier Code – swiftová adresa banky – kód přidělený bance společností SWIFT (v systému CERTIS není využíván). Spolu s číslem účtu ve formátu IBAN tvoří světově jedinečný identifikátor čísla účtu klienta.
Název účastníka	Obchodní firma, název nebo jméno účastníka platebního styku. Uvádí se dále datum účinnosti identifikačního kódu a další důležité skutečnosti a údaje včetně jejich změn (např. změna názvu, sídla, právní formy, fúze, zahájení insolvenčního řízení, vstup do likvidace, zánik účastníka platebního styku).
Typ účastníka	Informace o typu účasti v systému CERTIS: DP přímý účastník – má účet v systému CERTIS 3P třetí strana – účastník platebního styku nemá účet v systému CERTIS, nelze na něj směřovat platby. Předává pouze tzv. „příkazy ze třetí strany“ – subjekt není účastníkem systému CERTIS.
Znakový kód	Znakový kód účastníka platebního styku je používán pouze pro interní potřeby systému CERTIS.
Klientské prioritní položky	Informace o přijímání klientských prioritních položek: – účastník nepřijímá klientské prioritní položky A účastník (typu DP) přijímá klientské prioritní položky a připisuje platby na účet příjemce v den, kdy byly připsány na jeho účet v systému CERTIS n údaj v hodinách či minutách. Účastník (typu DP) připisuje klientské prioritní transakce na účet příjemce v pracovní dny od 7 do 14 hodin obvykle do n hodin/minut poté, co byly připsány na účet účastníka v systému CERTIS, nejpozději tentýž den. prázdné pole – údaj o prioritních položkách není relevantní (pro typ 3P).

Příloha 4

Oblasti směnečného a šekového práva

Oblast Ženevské konvence

Státy, které podepsaly Ženevskou úmluvu:

Albánie	Maďarsko
Belgie	Monako
Bulharsko	Německo
Brazílie	Nizozemsko
Česká republika	Norsko
Dánsko	Peru
Ekvádor	Polsko
Finsko	Portugalsko
Francie	Rakousko
Indonésie	Řecko
Island	San Marino
Itálie	Slovensko
Japonsko	Surinam
Jugoslávie	Španělsko
Kolumbie	Švédsko
Lucembursko	Turecko
Lichtenštejnsko	státy bývalého SSSR

Na stejném základu jako Ženevské úmluvy je postaveno směnečné a šekové právo v těchto státech:

Afghánistán	Libanon
Argentina	Lybie
Čína	Maroko
Etiopie	Mexiko
Guatemala	Nikaragua
Honduras	Rwanda
Irák	Sýrie
Írán	Tunis
Kambodža	Burundi
Zair	Venezuela
Laos	francouzská jazyková skupiny afrických států

Oblast anglosaská

Velká Británie a Severní Irsko,
Austrálie
dominia a bývalé kolonie Velké Británie a Severního Irsku
USA
Kanada

Volksbank CZ, a. s., Brno

Zaplatte za tento šek B * 010201
Pay against this cheque

částka slovy/ in words

komu/ to

měna/ currency

částka/ amount

místo vystavení/ place

datum vystavení/ date

podpis(y), označení vystavce
signature

Volksbank CZ, a. s., Brno	Volksbank CZ, a. s., Brno	Volksbank CZ, a. s., Brno	Volksbank CZ, a. s., Brno	Volksbank CZ, a. s., Brno	Volksbank CZ, a. s., Brno	Volksbank CZ, a. s., Brno	Volksbank CZ, a. s., Brno	Volksbank CZ, a. s., Brno	Volksbank CZ, a. s., Brno	Volksbank CZ, a. s., Brno
	číslo účtu	KOD BANKY	ČÁSTKA	ČÍSLO ŠEKU	KOD					

0006800

* 010201

TOTO PÓLE LASKAVĚ NEPOPISUJTE ANI NERAZÍTKUJTE, JE URČENO K AUTOMATIZOVANÉMU ZPRACOVÁNÍ ŠEKŮ

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9

Vyplnit jen černým nebo modrým písmem. / Fill with black or blue ink only. Vzor písma. / Example numerals.

Příkaz k úhradě

Payment order

Datum a místo vystavení /
Date and place of issue

Razítko plátce /
Payer's stamp

Kontaktní osoba plátce / Tel. /
Payer's contact person / Telephone

Podpis(y) plátce /
Payer's signature(s)

Volksbank CZ, a.s.
Lazarská 8
120 00 Praha 2
Česká republika
Razítko pobočky /
Branch stamp

Předčísí / Prefix

0 0 0 0 0 0

Číslo účtu plátce / Payer's account number

_____ / _____

Kód banky / Bank code

6 8 0 0

Předčísí / Prefix

_____

Číslo účtu příjemce / Beneficiary's account number

_____ / _____

Kód banky / Bank code

_____

Částka / Amount

_____

Haléře / Hellers

_____ / _____

Měna / Currency

_____

Variabilní symbol / Variable code

_____

Konstantní symbol / Constant code

_____

Prioritní (zrychlená platba) / Urgent payment

Datum splatnosti (DD.MM.RR) / Payment date (DD.MM.YY)

____ / ____ / ____

Specifický symbol / Specific code

_____

Zpráva pro příjemce / Information for Beneficiary

_____

_____

Upozornění: Razítko Volksbank CZ, a.s., s datem doručení není potvrzením o realizaci platby. / Warning: The stamp of Volksbank CZ, a.s. along with the date of delivery is not a confirmation of the payment's execution.

19523

Hromadný příkaz k úhradě

Multiple payment order

Datum a místo vystavení /
Date and place of issue

Razítko plátce /
Payer's stamp

Kontaktní osoba plátce / Tel. /
Payer's contact person / Telephone

Podpis(y) plátce /
Payer's signature(s)

Volksbank CZ, a.s.
Lazarská 8
120 00 Praha 2
Česká republika
Razítko pobočky /
Branch stamp

Předčíslí / Prefix 0 0 0 0 0 0	Číslo účtu plátce / Payer's account number	Kód banky / Bank code 6 8 0 0	Celková částka / Total amount		Haléře / Hellers	Měna / Currency	Datum splatnosti (DD.MM.RR) / Payment date (DD.MM.YY)
-----------------------------------	--	----------------------------------	-------------------------------	--	------------------	-----------------	---

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9

Vypnit jen čarým nebo modrým písmem. / Fill with black or blue ink only. Vzor písmen. / Example numerals.

Předčíslí / Prefix	Číslo účtu příjemce / Beneficiary's account number	Kód banky / Bank code	Částka / Amount	Haléře / Hellers
Variabilní symbol / Variable code	Konstantní symbol / Constant code	Specifický symbol / Specific code		

Předčíslí / Prefix	Číslo účtu příjemce / Beneficiary's account number	Kód banky / Bank code	Částka / Amount	Haléře / Hellers
Variabilní symbol / Variable code	Konstantní symbol / Constant code	Specifický symbol / Specific code		

Předčíslí / Prefix	Číslo účtu příjemce / Beneficiary's account number	Kód banky / Bank code	Částka / Amount	Haléře / Hellers
Variabilní symbol / Variable code	Konstantní symbol / Constant code	Specifický symbol / Specific code		

Předčíslí / Prefix	Číslo účtu příjemce / Beneficiary's account number	Kód banky / Bank code	Částka / Amount	Haléře / Hellers
Variabilní symbol / Variable code	Konstantní symbol / Constant code	Specifický symbol / Specific code		

Předčíslí / Prefix	Číslo účtu příjemce / Beneficiary's account number	Kód banky / Bank code	Částka / Amount	Haléře / Hellers
Variabilní symbol / Variable code	Konstantní symbol / Constant code	Specifický symbol / Specific code		

Předčíslí / Prefix	Číslo účtu příjemce / Beneficiary's account number	Kód banky / Bank code	Částka / Amount	Haléře / Hellers
Variabilní symbol / Variable code	Konstantní symbol / Constant code	Specifický symbol / Specific code		

Předčíslí / Prefix	Číslo účtu příjemce / Beneficiary's account number	Kód banky / Bank code	Částka / Amount	Haléře / Hellers
Variabilní symbol / Variable code	Konstantní symbol / Constant code	Specifický symbol / Specific code		

Předčíslí / Prefix	Číslo účtu příjemce / Beneficiary's account number	Kód banky / Bank code	Částka / Amount	Haléře / Hellers
Variabilní symbol / Variable code	Konstantní symbol / Constant code	Specifický symbol / Specific code		

Předčíslí / Prefix	Číslo účtu příjemce / Beneficiary's account number	Kód banky / Bank code	Částka / Amount	Haléře / Hellers
Variabilní symbol / Variable code	Konstantní symbol / Constant code	Specifický symbol / Specific code		

Upozornění: Razítko Volksbank CZ, a.s., s datem doručení není potvrzením o realizaci platby. / Warning: The stamp of Volksbank CZ, a.s. along with the date of delivery is not a confirmation of the payment's execution.

Příloha 8   **Výtah ze Sazebníku poplatků Volksbank CZ, a. s.**

Volksbank-platba je platba:

- 1) „Volksbank-Transfer“ – došlá i vyšlá platba v EUR z/do následujících bank: Österreichische Volksbanken AG a všech rakouských Volksbank, Investkreditbank Wien, Volksbank d.d. (Chorvatsko), Volksbank BH d.d. (Bosna a Hercegovina), Volksbank Romania (Rumunsko), Volksbank a.d. (Srbsko), Volksbank Malta Lt. (Malta), Volksbank Slovensko, Magyarorszagi Volksbank Rt. (Maďarsko), Volksbank - Ljudska Banka d.d. (Slovinsko), Electronbank (Ukrajina), Oberbank Linz (Rakousko)
- 2) Došlá i vyšlá platba v CZK z/do Volksbank Slovensko
- 3) Došlá platba v EUR, CZK z Banca Popolare di Vicenza a z Banca Popolare dell Emilia Romagna

Kalkulátor IBAN - Česká republika

První část čísla účtu:

Druhá část čísla účtu:

Kód banky:

IBAN:

Výpočet má pouze informativní charakter. Číslo účtu ve formátu IBAN a způsob jeho použití v platebním styku vám sdělí vaše banka. Číslo účtu ve formátu IBAN se uvádí na výpisu z účtu.

Pro účty vedené u České národní banky (kód banky 0710) lze číslo účtu dle standardu IBAN určit pomocí tohoto výpočtu závazně a lze je použít pro platby ze zahraničí.

BIC (swiftový kód) České národní banky je CNBACZPP.

Zdroj: http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/platebni_styk/iban/iban.html